

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่จะเสนอในบทนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาระเบียบ
ประกาศและหลักปฏิบัติ ตลอดจนถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ เอกสาร บทความทางวิชาการ
และงานวิจัยต่าง ๆ ได้เสนอผลการศึกษาเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การบริหารงานของบัณฑิตวิทยาลัย

1.1 สภาพทั่วไป

1.2 เงินงบประมาณแผ่นดิน

1.3 เงินทุนบัณฑิตวิทยาลัย

ตอนที่ 2 ความหมายของการบริหารการเงิน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์การบริหารการเงิน

3.1 แนวปฏิบัติการบริหารการเงินของมหาวิทยาลัยของรัฐ

3.2 การวิเคราะห์งบประมาณและเงินทุนตามหมวดประเภทรายจ่ายของ
เงินรายได้

3.3 การวิเคราะห์ระบบงบประมาณแบบแสดงรายการ

3.4 การวิเคราะห์ระบบงบประมาณแบบวางแผน-แผนงาน

ตอนที่ 4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 การบริหารงานของบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย มีฐานะเป็นคณะหนึ่งของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สังกัดทบวง
มหาวิทยาลัย ได้มีการจัดตั้งบัณฑิตวิทยาลัยขึ้น พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งบัณฑิตวิทยาลัย ในจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2522 และให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า "คณะกรรมการประจำบัณฑิต
วิทยาลัย ประกอบด้วย

1. คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย ประกอบด้วย คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยเป็นประธาน รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย รองอธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 1 คน คณบดีของคณะที่เปิดสอนในบัณฑิตวิทยาลัย และคณาจารย์บัณฑิตศึกษาในกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์กายภาพ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ และกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์ ซึ่งหัวหน้าภาควิชาในแต่ละกลุ่มสาขาวิชาเลือกตั้ง กลุ่มสาขาวิชาละ 4 คน เป็นกรรมการมีรองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยคนหนึ่ง ซึ่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยแต่งตั้ง เป็นกรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการประจำที่มาจาก การเลือกตั้งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 1 ปี

คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย มีอำนาจหน้าที่วางแผนนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัย วางระเบียบและออกข้อบังคับ อนุมัติโครงการใช้จ่ายเงินประจำปี จากเงินทุนบัณฑิตวิทยาลัย และควบคุมดูแลมาตรฐานการศึกษาระดับต่าง ๆ ในบัณฑิตวิทยาลัย ให้สอดคล้องกับระเบียบการศึกษาที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด

2. คณะกรรมการบริหารบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการบริหารบัณฑิตวิทยาลัยประกอบด้วย คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย เป็นประธาน คณบดีของคณะที่เปิดสอนในบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยเลือกตั้ง จำนวน 3 คน และคณาจารย์บัณฑิตศึกษา ซึ่งคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยเลือกตั้ง จากกลุ่มสาขาวิชากลุ่มละ 1 คน เป็นกรรมการและรองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยคนหนึ่ง ซึ่งคณบดีแต่งตั้ง เป็นกรรมการและเลขานุการมีกรรมการบริหารที่มาจากเลือกตั้งอยู่ในตำแหน่ง คราวละ 1 ปี

คณะกรรมการบริหารบัณฑิตวิทยาลัย มีหน้าที่วางระเบียบและข้อบังคับของบัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา และจัดทำโครงการใช้จ่ายเงินประจำปี จากเงินทุนบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อเสนอคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย และมีหน้าที่เสนอรายชื่อบัณฑิตวิทยาลัยที่สอบไล่ได้ตามหลักสูตรในบัณฑิตวิทยาลัยต่อสภามหาวิทยาลัย ตลอดจนจัดดำเนินการศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ของบัณฑิตวิทยาลัย รวมทั้งปรึกษาและให้ความเห็นแก่คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยในกิจการของบัณฑิตวิทยาลัย

3. คณะกรรมการบัณฑิตศึกษาประจำคณะ

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา คือ คณะกรรมการที่ประจำอยู่ในคณะต่าง ๆ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่เปิดสอนในระดับบัณฑิตศึกษา ประกอบด้วยคณบดีของคณะนั้น ๆ เป็นประธาน หัวหน้าภาควิชาที่เปิดสอนในระดับบัณฑิตศึกษา คณาจารย์บัณฑิตศึกษา ซึ่งคณบดีแต่งตั้ง

จำนวนกึ่งหนึ่งของหัวหน้าภาควิชาเป็นกรรมการ และอาจารย์บัณฑิตศึกษาคณหนึ่ง ซึ่งคณบดีแต่งตั้งเป็นกรรมการและเลขานุการ กรรมการบัณฑิตศึกษาและเลขานุการบัณฑิตอยู่ในตำแหน่งคราวละ 1 ปี

คณะกรรมการดังกล่าว มีหน้าที่พิจารณาและเสนอรายชื่ออาจารย์ประจำที่สอนอยู่ในระดับบัณฑิตศึกษา และมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด เพื่อให้บัณฑิตวิทยาลัยแต่งตั้งเป็นคณาจารย์บัณฑิตศึกษา นอกจากนี้ยังมีหน้าที่พิจารณาหลักสูตร แก้ไขปรับปรุงหลักสูตร ให้ความเห็นชอบโครงร่าง และหัวข้อวิทยานิพนธ์ของนิสิต เพื่อเสนอบัณฑิตวิทยาลัยประสานงานด้านบริหารและวิชาการเกี่ยวกับการรับสมัครนิสิต การสอนการวิจัย การจัดการการสอน/ตารางสอบ การพิจารณาผลสอบประจำภาคการศึกษา การประเมินผลการศึกษาในระดับบัณฑิต รวมทั้งการจัดทำโครงการใช้จ่ายเงินประจำปีสำหรับบัณฑิตศึกษาของคณะจากเงินงบประมาณแผ่นดิน และเงินทุนบัณฑิตวิทยาลัย

4. คณะกรรมการบัณฑิตศึกษาสหสาขาวิชา

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษาสหสาขาวิชา ประกอบด้วยคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยเป็นประธาน คณบดีของคณะที่เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาที่เกี่ยวข้อง ผู้อำนวยการสถาบันที่เกี่ยวข้อง หัวหน้าภาควิชาในสาขาที่ประมวลเข้าด้วยกันเป็นหลักสูตรสหสาขาวิชา คณาจารย์ บัณฑิตศึกษาในสาขาที่ประมวลเข้าด้วยกันเป็นหลักสูตร ซึ่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยแต่งตั้ง จำนวนกึ่งหนึ่งของหัวหน้าภาควิชาในสาขาที่ประมวลเข้าด้วยกันเป็นหลักสูตร เป็นกรรมการ และอาจารย์บัณฑิตศึกษาคณหนึ่ง ซึ่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยแต่งตั้ง เป็นกรรมการและเลขานุการ โดยอยู่ในตำแหน่งคราวละ 1 ปี

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษาสหสาขาวิชา มีหน้าที่พิจารณาเรื่องต่าง ๆ เพื่อนำเสนอบัณฑิตวิทยาลัยหรือคณะกรรมการบริหารแล้วแต่กรณี ได้แก่พิจารณาแก้ไขปรับปรุงหลักสูตร ให้ความเห็นชอบโครงร่างและหัวข้อวิทยานิพนธ์ ประสานงานด้านบริหารและวิชาการเกี่ยวกับการรับสมัครนิสิตใหม่ การสอน การวิจัย การจัดการการสอน การจัดการตารางสอบ ตลอดจนทำโครงการใช้จ่ายเงินประจำปี สำหรับบัณฑิตศึกษาสหสาขาวิชาจากเงินงบประมาณ และเงินทุนบัณฑิตวิทยาลัย (บัณฑิตวิทยาลัย, 2536)

1.1 สภาพทั่วไป

บัณฑิตวิทยาลัยมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการสอนและการวิจัยสาขาต่าง ๆ ในระดับบัณฑิตศึกษา ตลอดจนทำหน้าที่เป็นหน่วยงานควบคุมมาตรฐานด้านวิชาการ ประสานงานและสนับสนุนการดำเนินงานของภาควิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาระยะที่ 6 (พ.ศ.2530-2534) ถึงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) นั้น หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มีแนวโน้มที่สูงขึ้นทุกปี ตั้งแต่ปี 2531-2537 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.1 จำนวนของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ปีการศึกษา 2531 - 2537

ปี	ปริญญาเอก	ประกาศนียบัตร ชั้นสูง	ปริญญาโท	ประกาศนียบัตร บัณฑิต	รวม
2531	18	0	96	26	140
2532	18	0	100	27	145
2533	21	0	100	27	148
2534	22	0	100	31	153
2535	23	1	107	30	161
2536	26	1	111	30	168
2537	28	1	115	30	174
รวม	157	3	732	201	1,093

ที่มา : รายงานประจำปีของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี 2531-2537

จากตารางที่ 2.1 จำนวนสาขาวิชาที่เปิดสอนในบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี 2531-2536 ในทุก ๆ ปี มีแนวโน้มการขยายตัวของบัณฑิตศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การขยายตัวไม่ว่าจะเป็นในด้านการผลิตบัณฑิต การบริหารวิชาการของแหล่งภายในและแหล่งภายนอก ตลอดจนถึงการตอบสนองภารกิจหลักการอุดมศึกษา คือ การสอน การวิจัย การให้บริการทางวิชาการ ดังตารางที่ 2.2 ดังนี้

ตารางที่ 2.2 จำนวนนิสิตและผู้สำเร็จการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย ปีการศึกษา 2531-2536

คณะ	2531		2532		2533		2534		2535		2536	
	นิสิตใหม่	ผู้จบการศึกษา	นิสิตใหม่	ผู้จบการศึกษา	นิสิตใหม่	ผู้จบการศึกษา	นิสิตใหม่	ผู้จบการศึกษา	นิสิตใหม่	ผู้จบการศึกษา	นิสิตใหม่	ผู้จบการศึกษา
อักษรศาสตร์	376	90	360	89	333	72	329	68	324	69	314	70
วิศวกรรมศาสตร์	666	107	597	108	644	111	723	123	820	105	959	182
พาณิชยศาสตร์และการบัญชี	753	228	725	202	753	305	689	269	683	251	755	316
วิทยาศาสตร์	337	79	326	72	352	75	366	70	402	98	411	115
รัฐศาสตร์	301	95	270	87	320	99	391	124	460	134	488	163
สถาปัตยกรรมศาสตร์	142	25	149	25	162	20	189	24	213	32	206	47
ครุศาสตร์	1142	377	1410	409	1314	435	1054	306	1078	295	1125	325
แพทยศาสตร์	116	82	154	76	204	102	215	157	216	156	204	146
นิเทศศาสตร์	114	25	138	41	171	48	217	57	253	45	274	78
เศรษฐศาสตร์	73	10	87	14	97	17	97	13	121	28	121	54
นิติศาสตร์	38	33	39	31	38	32	38	71	415	87	415	73
ทันตแพทยศาสตร์	407	40	411	34	410	57	415	28	40	31	40	27
เภสัชศาสตร์	75	14	89	28	101	25	97	29	118	21	118	38
สหสาขาวิชา	162	31	156	51	154	32	146	34	150	36	156	52
รวมทั้งหมด	4702	1236	4911	1267	5053	1430	4966	1373	5293	1388	5586	1686

จากตารางที่ 2.2 ปี 2531-2536 จำนวนนิสิตของบัณฑิตวิทยาลัย มีอัตราการเพิ่มขึ้นทุกปี เป็นเครื่องบ่งบอกของการขยายตัวทางการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา

นอกจากนี้ ยังได้กำหนดเป้าหมายเชิงคุณภาพ เพื่อเป็นแนวทางในด้านการบริหารงานภายในสถาบันอุดมศึกษา ให้สามารถพึ่งตนเองทางการเงิน และบุคลากรให้มีความคล่องตัวสูงขึ้น ตลอดจนการระดมและใช้ทรัพยากรทางการเงินเพื่อสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการและควมมีประสิทธิภาพในระบบอุดมศึกษา ดังจะเห็นได้จากตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3 จำนวนบุคลากรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกตามคณะปี 2537

คณะ	สาย ก	สาย ข	สาย ค	ลูกจ้าง ประจำ	ลูกจ้าง ประจำเงิน นอก	ลูกจ้าง ชั่วคราว	
	คณาจารย์ มหาวิทยาลัย	คณาจารย์ บัณฑิตศึกษา					
อักษรศาสตร์	171	117	5	28	39	-	6
วิศวกรรมศาสตร์	277	219	57	62	125	19	59
พาณิชยศาสตร์และ การบัญชี	119	77	3	29	70	7	48
วิทยาศาสตร์	363	257	55	105	162	12	5
รัฐศาสตร์	67	62	5	30	35	1	18
สถาปัตยกรรมศาสตร์	73	36	5	20	39	4	9
ครุศาสตร์	407	157	16	50	130	97	27
แพทยศาสตร์	368	302	106	183	329	15	93
นิเทศศาสตร์	55	40	7	19	27	-	7
เศรษฐศาสตร์	74	66	8	18	34	-	7
นิติศาสตร์	39	39	6	15	20	-	14
ทันตแพทยศาสตร์	174	120	58	108	118	44	12
เภสัชศาสตร์	126	104	22	37	63	-	-
บัณฑิตวิทยาลัย	2	2*	5	37	16	16	16

* ตำแหน่งเป็นอาจารย์ไม่ได้ทำการสอน

ที่มา : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายงานประจำปีจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ปี 2537

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ยังได้มีการจัดการทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยในส่วนนอกเขตการศึกษาเป็นไปเพื่อการจัดหารายได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และการนำไปใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพของมหาวิทยาลัย ให้มีความมั่นคงคล่องตัวในการบริหารเพื่อการสอน การวิจัย ค้นคว้าให้บรรลุความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยไม่ต้องขึ้นอยู่กับงบประมาณแผ่นดินและเงินอุดหนุนจากรัฐอย่างเดียว

สำหรับบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น มีแหล่งรายได้มาจาก 2 แหล่งใหญ่ ๆ ด้วยกันคือ เงินงบประมาณแผ่นดิน และเงินทุนบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเงินรายได้ทั้ง 2 แหล่งนี้ มีคณะกรรมการดั่งที่กล่าวมาแล้วข้างต้นเป็นผู้พิจารณาอนุมัติ และดูแลในการใช้จ่ายเงินของบัณฑิตวิทยาลัย

1.2 เงินงบประมาณแผ่นดิน ได้แก่ เงินงบประมาณที่รัฐจัดสรรให้แก่มหาวิทยาลัยในแต่ละปีงบประมาณ การให้ได้มาซึ่งงบประมาณแผ่นดิน มหาวิทยาลัยจะต้องจัดทำคำขอของงบประมาณไปยังสำนักงบประมาณตามรูปแบบ และวิธีการที่สำนักงบประมาณกำหนด หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำงบประมาณ ได้แก่ กองแผนงานและงานวางแผนและพัฒนาในแต่ละคณะ เงินงบประมาณแผ่นดินที่มหาวิทยาลัยได้รับก่อนจ่ายจะต้องขออนุมัติเงินประจำงวดไปยังสำนักงบประมาณก่อน เมื่อได้รับอนุมัติเงินประจำงวดแล้ว จึงจะก่อหนี้ผูกพันหรือเบิกจ่ายได้ (มาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ.2502 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณฉบับที่ 3 พ.ศ. 2511 อ้างถึงใน ศิริพร จันทนพันธ์, 2531) ส่วนโมฆิต บัณฑิตวิทยาลัย กล่าวไว้ว่า งบประมาณคือแผนการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลซึ่งแสดงออกมาในรูปของตัวเงิน ดังนั้น งบประมาณจึงเป็นเอกสารทางการเงินการคลังที่สำคัญที่สุดในภาครัฐบาล (โมฆิต บัณฑิตวิทยาลัย, 2515) และงบประมาณยังหมายถึง แผนการปฏิบัติงานในรอบระยะเวลาหนึ่งของรัฐบาล โดยปกติเป็นหนึ่งปี ซึ่งแสดงออกเป็นจำนวนเงินที่งบประมาณว่าจะต้องใช้จ่ายในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งแสดงแหล่งที่มาและวิธีการมาเพื่อใช้จ่ายตามแผนงานนั้น (พนัส สิมะเสถียร และคณะ, 2526)

นอกจากนั้นยังมีผู้ให้ความหมายของคำว่างบประมาณคือ บัญชีหรือจำนวนเงินที่รวมกำหนดรายรับรายจ่าย (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2529) งบประมาณคือ แนวพิจารณาและช่วงเวลาของการจัดสรรทรัพยากร แสดงให้ทราบถึงรูปแบบของการรับผิดชอบ กับชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ของอำนาจทางการบริหาร (Burkhead, 1959 อ้างถึงใน สมศักดิ์ เอี่ยมคงสี, 2532)

งบประมาณเป็นแผนซึ่งได้จัดทำขึ้นโดยมีการประมาณทรัพยากรที่มีค่าและต้องการที่จะนำมาใช้ในโครงการต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ และมีการเปรียบเทียบการกระทำในอดีตและความต้องการในอนาคต (Lynch, 1979 อ้างถึงใน สมศักดิ์ เอี่ยมคงสี, 2532)

1.2.1 ความสำคัญและหลักการของงบประมาณมหาวิทยาลัย

การงบประมาณ (Budgeting) ถ้าพิจารณาอย่างผิวเผินจัดเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการตัดสินใจเท่านั้น ไม่ว่าจะขึ้นคอนจะชัดเจนหรือไม่ก็ตาม แต่ถ้าพิจารณาให้ลึกซึ้งในภาคปฏิบัติพบว่า การงบประมาณ คือ กระบวนการตัดสินใจทั้งหมดทั้งในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายเงินและการใช้ทรัพยากรอื่น ๆ (ไกรยุทธ วีรชยาคีรินทร์, 2527)

งบประมาณจึงได้รับการเรียกชื่อว่าเป็น "เครื่องมืออเนกประสงค์" สามารถสนองวัตถุประสงค์ หรือความต้องการหลาย ๆ อย่างได้ขณะเดียวกัน งบประมาณมหาวิทยาลัยเป็นปัจจัยที่จะนำไปใช้จ่ายในการบริหารมหาวิทยาลัย เพื่อความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ (จันทร์แรม สิริโชค จันทรทัต, 2521) มหาวิทยาลัยสามารถดำเนินภารกิจ เพื่อสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอ และผู้บริหารต้องมีหลักการบริหาร งบประมาณมหาวิทยาลัยที่แจ่มชัด การบริหารงบประมาณขึ้นอยู่กับกระบวนการตัดสินใจในองค์การ ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ การวางแผน การจัดแผนงาน การกำหนดงบประมาณ การดำเนินงานตามงบประมาณ และการประเมินผลการใช้งบประมาณแต่ละขั้นตอน (ไกรยุทธ วีรชยาคีรินทร์, 2527) ซึ่งสอดคล้องกับ เพ็ญแข สนิทวงศ์ ณ อยุธยา ที่กล่าวไว้ว่า การงบประมาณ มีความสำคัญต่อหน้าที่การบริหาร 3 ประการด้วยกันคือ

1. งบประมาณในการวางแผน การวางแผนการใช้ทรัพยากรและวางแผนการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้งานของกิจการดำเนินไป ตามเป้าหมายเพื่อจะ ให้มั่นใจว่าจะสามารถบรรลุเป้าหมายได้ กิจการควรจะต้องคำนึงถึงนโยบายในการดำเนินงาน (Strategies) และขั้นตอนในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
2. การประสานงาน จะต้องมาวางแผนการดำเนินงาน สำหรับหน่วยงานของตน โดยละเอียด แผนของแต่ละหน่วยงานนี้ ก็คือ แผนงบประมาณของหน่วยงานนั้น ๆ แต่ก่อนที่จะถือว่าเป็นแผนงานงบประมาณของหน่วยงานนั้น ๆ ได้ จะต้องมีการนำแผนงบประมาณของหน่วยงานทั้งหลายมาพิจารณาร่วมกันเสียก่อน ว่าแผนของหน่วยงานเหล่านั้นเป็นไปตามนโยบายของกิจการหรือไม่ ขัดแย้งซึ่งกันและกันหรือไม่ แผนงบประมาณที่จะนำมาใช้ภายในกิจการจะต้องเป็นแผนงานที่

ไม่ขัดแย้งกับนโยบายของฝ่ายบริหาร นอกเสียจากว่าจะ ได้รับการวินิจฉัยและอนุมัติแล้ว และจะต้อง เป็นแผนที่การดำเนินงานของส่วนงานต่าง ๆ ไม่ขัดแย้งกัน

3. การควบคุม ฝ่ายบริหารสามารถใช้แผนงบประมาณเป็นเครื่องมือติดตาม ควบคุมการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ ว่าเป็นไปตามแผนหรือไม่ แตกต่างเพียงใด การงบประมาณ เป็นเครื่องมือจึงช่วยให้การปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายบริหารดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ดังนั้น การงบประมาณจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการวางแผนของฝ่ายบริหาร เพราะในการจัดทำแผนงานงบประมาณ ฝ่ายบริหารจะต้องมีการหนดวัตถุประสงค์ของกิจการว่าจะ มุ่งไปในทางใดกำหนดเป้าหมายว่า เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวจะต้องมีเป้าหมายว่าภายใน ระยะเวลาใดจะต้องทำเช่นใด อย่างไร หน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ มีเช่นใด จะต้องทำอะไร อย่างไร เพื่อให้งานของทั้งกิจการดำเนินไปตามเป้าหมาย ซึ่งบัณฑิตวิทยาลัย ได้มีวัตถุประสงค์ใน การวางแผนงานงบประมาณ เช่นเดียวกัน เพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจของมหาวิทยาลัยและตรงตาม เป้าหมายของแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาว่าในปีนี้มีวัตถุประสงค์ให้สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มุ่งไปในทิศทางใด นอกจากนั้นจะต้องติดตามและควบคุมในการจัดสรรเงินงบประมาณให้กับภาควิชา ที่เปิดสอนในระดับบัณฑิตศึกษาในส่วนค่าตอบแทน เช่น ค่าสอน ค่าเบี้ยประชุม และทุนอุดหนุน การศึกษา ซึ่งในแต่ละปีเงินงบประมาณแผ่นดินที่ได้รับไม่เพียงพอกับ การดำเนินงานของบัณฑิต วิทยาลัย จึงจำเป็นต้องมีเงินในส่วนอื่นมาช่วยเสริมงบประมาณแผ่นดิน และเงินในส่วนนี้ได้แต่เงิน ทุนบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งได้มาจากแหล่งรายได้จากการดำเนินงานของบัณฑิตวิทยาลัย ได้ค่าเล่าเรียนและ ค่าธรรมเนียมการศึกษา ดังจะกล่าวรายละเอียดต่อไปนี้

ดังที่ระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยว่าด้วยการจัดสรรเงินสนับสนุนการเรียนการสอนและ การบริหารงานให้แก่บัณฑิตศึกษาสหสาขาวิชาที่เปิดสอนในบัณฑิตวิทยาลัย พ.ศ. 2530 ได้กล่าวว่า

1.3 เงินทุนบัณฑิตวิทยาลัย หมายถึง เงินที่บัณฑิตวิทยาลัยได้มาจากรายได้ส่วนหนึ่ง จาก การจัดเก็บค่าหน่วยกิตและค่าธรรมเนียมอื่น ๆ โดยจัดสรรเงินรายได้ดังกล่าวให้แก่สำนักงานบัณฑิต วิทยาลัย ภาควิชาและหน่วยวิชาต่าง ๆ เพื่อใช้ในกิจการบัณฑิตศึกษา ด้วยในแต่ละปีที่มีการเปิดสอน ในระดับบัณฑิตศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการสนับสนุนการเรียนการสอนและการบริหารงาน แก่บัณฑิตศึกษาประจำคณะและบัณฑิตศึกษาสหสาขาวิชาต่าง ๆ ดังที่ระเบียบจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยว่าด้วยการจัดสรรเงินสนับสนุนการเรียนการสอนและการบริหารงานให้แก่บัณฑิตศึกษา สหสาขาวิชาที่เปิดสอนในบัณฑิตวิทยาลัย พ.ศ. 2530 ได้กล่าวว่า

ตารางที่ 2.4 แหล่งเงินทุนอุดหนุนทั้งภายในและภายนอกจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี 2531 - 2536

ชื่อทุน	ปี 2531		ปี 2532		ปี 2533		ปี 2534		ปี 2535		ปี 2536	
	จำนวน ทุนที่ได้รับ	จำนวนเงิน ต่อ 1 ทุน	จำนวน ทุนที่ได้รับ	จำนวนเงิน ต่อ 1 ทุน	จำนวน ทุนที่ได้รับ	จำนวนเงิน ต่อ 1 ทุน	จำนวน ทุนที่ได้รับ	จำนวนเงิน ต่อ 1 ทุน	จำนวน ทุนที่ได้รับ	จำนวนเงิน ต่อ 1 ทุน	จำนวน ทุนที่ได้รับ	จำนวนเงิน ต่อ 1 ทุน
1. ทุนอุดหนุนการศึกษาเพื่อทำหน้าที่ผู้ช่วยสอน/และหรือวิจัย												
1.1 ทุนอุดหนุนการศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัย												
ปริญญาโท	75	2,000:เดือน	97	2,000:เดือน	107	2,000:เดือน	114	2,500:เดือน	122	3,000:เดือน	147	3,000:เดือน
ปริญญาเอก								3,000:เดือน	12	3,500:เดือน	15	3,500:เดือน
1.2 ทุนมูลนิธิโอสถานุเคราะห์	3	2,000:เดือน	3	2,000:เดือน	3	2,000:เดือน	3	ป.1๒2,500:เดือน ป.๓๓,000:เดือน	1	3,000:เดือน	2	3,000:เดือน
1.3 ทุนอุดหนุนการศึกษาของศาสตราจารย์ ดร.ประจวบสุข อาชาอรุณ			1	2,000:เดือน	1	2,000:เดือน	1	2,500:เดือน	1	2,500:เดือน	1	3,000:เดือน
2. ทุนโครงการ "ผู้ช่วยวิจัย" ของบัณฑิตวิทยาลัยและ ฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย												
ปริญญาโท	9	2,500:เดือน	3	2,500:เดือน	6	2,500:เดือน	6	2,500:เดือน	4	3,000:เดือน	14	4,000:เดือน
ปริญญาเอก	4	3,000:เดือน	1	3,000:เดือน	1	3,000:เดือน	1	3,000:เดือน	3	4,000:เดือน	1	5,000:เดือน
3. ทุนอื่นเพื่อการศึกษา												
3.1 ทุนแนวรัตน์	1	3,000:ปี	1	3,000:ปี	1	3,000:ปี	1	3,000:ปี	1	3,000:ปี	2	6,000:ปี
3.2 ทุนอารยา-สุนทร อรุณานนท์ชัย	2	3,000:ปี	-	-	2	3,000:ปี	1	3,000:ปี	1	3,000:ปี	1	6,000:ปี
4. ทุนอุดหนุนการวิจัยหรือค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์												
4.1 ทุนอุดหนุนการวิจัยหรือค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์	355	1,750,000*	463	1,750,000*	440	1,750,000*	398	1,750,000*	392	3,125,000*	568	3,438,410*
4.2 ทุนอุดหนุนการวิจัยหรือค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ ของธนาคารกสิกรไทย	6	8,000:ปี	6	8,000:ปี	6	8,000:ปี	5	8,000:ปี	6	8,000:ปี	6	8,000:ปี
4.3 ทุนศาสตราจารย์ สุทธิลักษณ์ อ้าห้วงศ์												
4.3.1 ทุนสำหรับอาจารย์ประจำภาควิชาบรรณารักษณ์	1	5,000:ปี	-	-	1	5,000:ปี	1	8,000:ปี	1	12,000:ปี	11	2,200:ทุน:ปี
4.3.2 ทุนประเภทนิสิตภาควิชาบรรณารักษณ์	1	2,000:ปี	2	2,500:ปี	2	2,500:ปี	2	2,500:ปี	2	4,000:ปี	1	8,000:ปี
4.4 ทุนอุดหนุนการวิจัยหรือค้นคว้า ศ.ดร.สุประดิษฐ์ บุนนาค (สำหรับนิสิตปริญญาเอก)	-	-	-	-	1	15,000:ปี	-	-	1	15,000:ปี	1	15,000:ปี
4.5 ทุนอุดหนุนการวิจัยหรือค้นคว้าของท่านผู้หญิงเฉย ทัศนบุตร	-	-	-	-	-	-	-	-	1	15,000:ปี	-	ไม่มีผู้ขอรับทุน
4.6 ทุนอุดหนุนการวิจัยหรือค้นคว้าของบริษัทมีศิริจำกัด	-	-	-	-	-	-	-	-	1	20,000:ปี	-	-
5. ทุนยกเว้นค่าเล่าเรียน	-	-	-	-	-	-	-	-	123	11,000:ทุน:ปี	172	11,000:ทุน:ปี

*จำนวนเงินทั้งหมดที่นำมาจัดทุนในแต่ละราย

หอสมุดกลาง สถาบันวิจัยและพัฒนา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

ชื่อทุน	ปี 2531		ปี 2532		ปี 2533		ปี 2534		ปี 2535		ปี 2536	
	จำนวน ทุนที่ได้รับ	จำนวนเงิน ต่อ 1 ทุน	จำนวน ทุนที่ได้รับ	จำนวนเงิน ต่อ 1 ทุน	จำนวน ทุนที่ได้รับ	จำนวนเงิน ต่อ 1 ทุน	จำนวน ทุนที่ได้รับ	จำนวนเงิน ต่อ 1 ทุน	จำนวน ทุนที่ได้รับ	จำนวนเงิน ต่อ 1 ทุน	จำนวน ทุนที่ได้รับ	จำนวนเงิน ต่อ 1 ทุน
6. ทุนการศึกษาต่างประเทศ												
6.1 ทุนของมหาวิทยาลัยโจกะ ประเทศญี่ปุ่น	-	-	-	-	-	-	1	ไม่ระบุ	1	ไม่ระบุ	1	ไม่ระบุ
6.2 ทุนวิจัยของรัฐบาลประเทศญี่ปุ่น (MONBUSHO)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.3 ทุนการศึกษาของมหาวิทยาลัยเคโอ ประเทศญี่ปุ่น	-	-	1	ไม่ระบุ	1	ไม่ระบุ	1	ไม่ระบุ	1	ไม่ระบุ	1	ไม่ระบุ
6.4 ทุนการศึกษาของบริษัทฟูจิตซี (FUJITSU)	-	-	-	-	-	-	กำลังดำเนินการ	-	กำลังดำเนินการ	-	-	-
6.5 ทุนของมหาวิทยาลัย SAN JOSE STATE UNIVERSITY	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.6 ทุนการศึกษาของ KOREA EXPLOSIVES GROUP SCHOLARSHIP PROGRAM FOR THAI STUDENTS	-	-	-	-	-	-	2	ไม่ระบุ	3	ไม่ระบุ	กำลังรอพิจารณา	-
6.7 ทุนการศึกษาของ MATSUSHITA INTERNATION FOUNDATION	-	-	-	-	ไม่มีผู้ได้รับทุน	-	-	-	-	-	-	-
6.8 ทุนการศึกษาของกองทุนโอคาซากะ อะเซตะ	-	-	-	-	1	ไม่ระบุ	-	-	-	-	-	-

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

ชื่อทุน	ปี 2531		ปี 2532		ปี 2533		ปี 2534		ปี 2535		ปี 2536	
	จำนวน ทุนที่ได้รับ	จำนวนเงิน ต่อ 1 ทุน	จำนวน ทุนที่ได้รับ	จำนวนเงิน ต่อ 1 ทุน	จำนวน ทุนที่ได้รับ	จำนวนเงิน ต่อ 1 ทุน	จำนวน ทุนที่ได้รับ	จำนวนเงิน ต่อ 1 ทุน	จำนวน ทุนที่ได้รับ	จำนวนเงิน ต่อ 1 ทุน	จำนวน ทุนที่ได้รับ	จำนวนเงิน ต่อ 1 ทุน
7. ทุนการศึกษาอื่นๆ												
7.1 ทุนอุดหนุนการศึกษาของราชกรีฑาสโมสร	2	16,000:ปี	2	16,000:ปี	2	16,000:ปี	2	20,000:ปี	3	20,000:ปี	3	24,000:ปี
7.2 ทุนอุดหนุนการศึกษา "ทุนประไพ กุลศิริ"	2	3,500:ปี	2	3,500:ปี	2	3,500:ปี	2	3,500:ปี	2	3,500:ปี	1	5,500:ปี
7.3 ทุนอุดหนุนการศึกษาของธนาคารกรุงไทย จำกัด	2	3,000:ปี	2	3,000:ปี	2	3,000:ปี	2	3,000:ปี	2	5,500:ปี	2	5,500:ปี
7.4 ทุนอุดหนุนการศึกษาหรือทุนอุดหนุนการวิจัยของ พลตรี นายแพทย์ ปชา สิริวราสาร	3	4,000:ปี	3	4,000:ปี	3	4,000:ปี	3	4,000:ปี	3	4,000:ปี	2	6000
7.5 ทุนอุดหนุนการศึกษาของธนาคารไทยทุน จำกัด	1	10,000:ปี	1	10,000:ปี	ไม่มีผู้รับทุน		1	10,000:ปี	1	10,000:ปี	1	10,000:ปี
7.6 ทุนอุดหนุนการศึกษา "ทุนศาสตราจารย์บุญชนะ และคุณหญิงเส อัครถาวร	1	2,500:ปี	1	2,500:ปี	1	2,500:ปี	ไม่มีผู้รับทุน		1	5,000:ปี	1	5,000:ปี
7.7 ทุนอุดหนุนการศึกษาของมูลนิธิธิดาเกตุพลากรณ์ มหาวิทยาลัย	21	10,000:ปี	26	10,000:ปี	26	10,000:ปี	26	10,000:ปี	24	10,000:ปี		
7.8 ทุนอุดหนุนการศึกษาของมูลนิธิเพื่อการศึกษาคอมพิวเตอร์ และการสื่อสาร					ไม่มีผู้รับทุน		12	30,000:ปี	8	30,000:ปี	5	30,000:ปี
7.9 ทุนการศึกษา PROCTER AND GAMBLE THAILAND SCHOLARSHIP									2	59,000:ปี	2	59,000:ปี
7.10 ทุนเออร์ແຕนด์สัน									1	3,000:ปี	1	4,000:ปี
7.11 ทุนอุดหนุนการศึกษาของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ จี เอฟ ทรัสต์					4	5,000:ปี	5	5,000:ปี				
7.12 ทุนอุดหนุนการศึกษาหรือทุนอุดหนุนการวิจัยของมูลนิธิ ศาสตราจารย์ ดร.บัวเรศ คำทอง	2	5,000:ปี	2	5,000:ปี	2	5,000:ปี	1	10,000:ปี				
8. ทุนการศึกษาคณะโครงการผลิตและพัฒนาอาจารย์	16	ไม่ระบุ	32	ไม่ระบุ	21	ไม่ระบุ	43	ไม่ระบุ	44	ไม่ระบุ	27	ไม่ระบุ
9. ทุนโครงการพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทาง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สทวท.) ระดับอุดมศึกษา			7	ไม่ระบุ	9	ไม่ระบุ	19	ไม่ระบุ	12	ไม่ระบุ	8	ไม่ระบุ
10. ทุนธนาคารแห่งอเมริกาสมโภชน์กรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี	1	5,000										
11. ทุนการศึกษาของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แห่งชาติ (สทช.) ปริญญาเอก ปริญญาโท	1 4	ไม่ระบุ ไม่ระบุ	16	ไม่ระบุ	20	ไม่ระบุ			10	ไม่ระบุ	1	ไม่ระบุ
12. ทุนสนับสนุนกิจการอิมเบอร์ อุดมศึกษาภิรม พระบรมราชชนก	5	ไม่ระบุ	3	ไม่ระบุ							28	ไม่ระบุ
13. ทุนศูนย์พันธุวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ			6	ไม่ระบุ	9	ไม่ระบุ	3	ไม่ระบุ	3	40,000:ปี		
รวมจำนวนทุนที่ได้รับทั้งหมด	61		681		674		659		792		1,025	

การเบิกจ่ายอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ให้นำเสนอคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อพิจารณา และให้ที่ประชุมคณะบดีเป็นผู้พิจารณาอนุมัติ โดยจัดทำเป็นประกาศมหาวิทยาลัยต่อไป

ซึ่งหลักเกณฑ์ในการคำนวณเงินจัดสรรร้อยละ 60 และเงินจัดสรรร้อยละ 40 จะขอกล่าวรายละเอียดในตอนที 4 เอกสารและอาจิวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นอกจากเงินทุนบัณฑิตวิทยาลัยดังกล่าวข้างต้นแล้ว บัณฑิตวิทยาลัยยังได้ทำการจัดสรรเงินส่วนที่คงเหลือจากค่าใช้จ่ายที่บัณฑิตศึกษาคณะ มิได้ทำการเบิกจ่ายคืนให้บัณฑิตศึกษาคณะ เพื่อใช้เสริมในการบริหารงานที่เกี่ยวกับการจัดการในระดับบัณฑิตศึกษาได้แก่ เงินรายได้เหนือรายจ่ายเป็นเงินที่บัณฑิตวิทยาลัย จัดสรรให้บัณฑิตศึกษาคณะต่าง ๆ ในจำนวนเงินที่ได้รับการจัดสรรเท่า ๆ กัน

จากการที่บัณฑิตวิทยาลัย ได้ทำหน้าที่ประสานงานและสนับสนุนการดำเนินงานของภาควิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนในระดับบัณฑิตศึกษานั้น ยังได้ดำเนินการจัดหาแหล่งทุนเพื่ออุดหนุนการศึกษาและการวิจัย จากแหล่งทุนภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และแหล่งทุนจากส่วนภายนอกที่เป็นส่วนของภาคเอกชน มาทำการสนับสนุนในส่วนเงินทุนอุดหนุน ซึ่งได้จากการจัดสรรเงินงบประมาณแผ่นดินไม่เพียงพอ เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายในการศึกษา ให้แก่นิสิตบัณฑิตศึกษา ตามนโยบายของแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฉบับที่ 7 ที่กล่าวไว้ว่าให้ความช่วยเหลือและผ่อนปรนภาระของผู้เรียน เช่น การจัดสรรทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาในกลุ่มเศรษฐกิจและสังคมเป่้าหมายการจัดตั้งกองทุนสินเชื่อเพื่อการศึกษา โดยรัฐบาล การกำหนดเงื่อนไขการจ่ายค่าเล่าเรียนและค่าบริการในระยะเวลาที่เหมาะสม เช่น หลังสำเร็จการศึกษาแล้วระยะหนึ่ง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ทุนอุดหนุนการศึกษาและการวิจัย

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีงบประมาณทั้งส่วนที่เป็นงบประมาณแผ่นดิน งบประมาณเงินทุนบัณฑิตวิทยาลัย และเงินทุนที่ภาคเอกชนสนับสนุนสำหรับจัดสรร เป็นทุนอุดหนุน การศึกษาแก่นิสิตบัณฑิตวิทยาลัย โดยแบ่งจัดสรรเป็นทุนประเภทต่าง ๆ ดังรายละเอียดของทุนต่อไปนี้คือ

1. ทุนอุดหนุนการศึกษาเพื่อทำหน้าที่ “ผู้ช่วยสอน และ/หรือวิจัย” ทุนนี้เป็นทุนที่มีวัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมให้นิสิตผู้รับทุน ได้รับประสบการณ์ตรงจากการทำงานทางด้านวิชาการให้

กับภาควิชาที่ตนศึกษาอยู่ โดยผู้รับทุนต้องทำงานตอบแทนเป็นเวลาประมาณ 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ทุนดังกล่าวนี้มีทั้งเงินทุนที่ได้รับจากดอกผลจากเงินฝากของเงินทุนของบัณฑิตวิทยาลัย และแหล่งทุนภายนอก ดังนี้

1.1 ทุนอุดหนุนการศึกษาเพื่อทำหน้าที่ “ผู้ช่วยสอนและ/หรือวิจัย” ของบัณฑิตวิทยาลัย ทุนนี้เป็นทุนที่ได้จากดอกผลเงินฝากของเงินทุนบัณฑิตวิทยาลัย ประมาณปีละ 170 ทุน ซึ่งบัณฑิตวิทยาลัยได้นำเงินจำนวนดังกล่าวไปจัดสรรเป็นทุนให้กับนิสิตในภาควิชาต่างๆ โดยผู้รับทุนจะได้รับเงินทุนเป็นรายเดือน ๆ ละ 3,000 บาท สำหรับผู้รับทุนในระดับปริญญาโทและเดือนละ 3,500 บาท สำหรับผู้รับทุนในระดับปริญญาเอก ติดต่อกันเป็นเวลา 12 เดือน โดยจัดสรรให้กับภาควิชาต่าง ๆ ที่แสดงความต้องการ มีนิสิตทุน ผู้ช่วยสอน และ/หรือผู้ช่วยวิจัย

1.2 ทุนอุดหนุนการศึกษาเพื่อทำหน้าที่ “ผู้ช่วยสอนและ/หรือวิจัย” ของมูลนิธิไอสสถานเคราะห์ ทุนนี้เป็นทุนที่มูลนิธิไอสสถานเคราะห์ได้มอบให้กับบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อจัดสรรเป็นทุนอุดหนุนการศึกษาเพื่อทำหน้าที่ “ผู้ช่วยสอน และ/หรือวิจัย” จำนวนปีละประมาณ 2 ทุนโดยผู้ได้รับทุนจะได้รับทุน เดือนละ 3,000 บาท ติดต่อกันเป็นเวลา 12 เดือน

1.3 ทุนอุดหนุนการศึกษาของศาสตราจารย์ ดร. ประชุมสุข อาชาวำรุง คณะกรรมการจัดหาเงินทุน ศาสตราจารย์ ดร. ประชุมสุข อาชาวำรุง ได้มอบเงินจำนวน 282,785.63 บาท ให้แก่บัณฑิตวิทยาลัย เพื่อใช้ดอกผลที่ได้จากทุนนี้มาจัดสรรเป็นทุนให้แก่บัณฑิตวิทยาลัยในระดับปริญญาโท เพื่อทำหน้าที่ “ผู้ช่วยสอน และ/หรือวิจัย” ภายใต้การนิเทศการปฏิบัติงานของอาจารย์บัณฑิตศึกษาที่มีผลงานวิชาการดีเด่นท่านใดท่านหนึ่งจำนวนปีละ 1 ทุน โดยผู้ได้รับทุนจะได้ทุนเดือนละ 3,000 บาท ติดต่อกันเป็นเวลา 24 เดือน

2. ทุนโครงการ “ผู้ช่วยวิจัย” ของบัณฑิตวิทยาลัยและฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุนนี้จัดตั้งขึ้นจากความร่วมมือระหว่างบัณฑิตวิทยาลัย และฝ่ายวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อเป็นการสนองนโยบายของมหาวิทยาลัย ตามแผนพัฒนาระยะที่ 6 ในอันที่จะนำมหาวิทยาลัยไปสู่ความเป็น “มหาวิทยาลัยวิจัย” และเพื่อเป็นการดึงดูดผู้ที่มีคุณภาพสูงเข้าศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา โดยผู้รับทุนต้องทำงานตอบแทนในหน้าที่ผู้ช่วยวิจัยของอาจารย์เจ้าของโครงการวิจัย เป็นเวลาประมาณ 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์โดยอาจารย์เจ้าของโครงการวิจัยยินยอมให้ผู้รับทุนวิจัยนำส่วนหนึ่งของโครงการวิจัย ที่ผู้รับทุนทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยวิจัยอยู่นั้นไปทำเป็นวิทยานิพนธ์ได้ ผู้รับทุนจะได้รับเงินทุนเดือนละ 4,000 บาท สำหรับปริญญาโท และ 5,000 บาท สำหรับปริญญาเอก โดยมีระยะเวลาที่รับทุน 2 ปี สำหรับปริญญาโท และ 3 ปี สำหรับปริญญาเอก นอกจากนั้นยังได้รับการ

ยกเว้นค่าเล่าเรียนและค่าวิทยุได้ให้เงินสนับสนุนการทำวิจัยในระดับปริญญาเอก โครงการละ 20,000 บาท ระดับปริญญาโท โครงการละ 10,000 บาท

3. ทุนยกเว้นค่าเล่าเรียน ทุนนี้เป็นทุนที่ได้จากการที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ปรับปรุงโครงสร้างการจัดเก็บค่าหน่วยกิตและค่าธรรมเนียมเรียน เป็นระบบเหมาจ่ายในอัตราเดียวกันตลอดระยะเวลาดั่งนั้น เพื่อความเป็นธรรมในการกระจายโอกาสและเสริมประสิทธิภาพทางการศึกษามบัณฑิตวิทยาลัยจึงได้จัดสรรรายได้ส่วนหนึ่งเป็นทุนยกเว้นค่าเล่าเรียนสำหรับนิสิตที่มีความรู้ความสามารถแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์เพื่อเป็นการเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ และเพิ่มพูนคุณภาพทางวิชาการของนิสิตบัณฑิตวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทุนนี้ให้แก่บัณฑิตวิทยาลัยในระดับปริญญาตรี บัณฑิต ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ปริญญาโท บัณฑิต และประกาศนียบัตรบัณฑิตที่เข้าศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2534 เป็นต้นไป โดยจัดสรรทุนให้เป็นรายปี เป็นจำนวนทุนร้อยละ 5 ของจำนวนนิสิตในแต่ละคณะหรือสาขาวิชา โดยผู้ได้รับทุนนี้จะได้รับการยกเว้นเฉพาะค่าเล่าเรียนเป็นระยะเวลา 2 ภาคการศึกษาปกติติดต่อกัน

4. ทุนยืมเพื่อการศึกษา ทุนนี้เป็นทุนที่ได้รับการสนับสนุนจากภาคเอกชน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะจัดสรรให้กับนิสิตที่ประสบปัญหาด้านการเงินเฉพาะหน้า โดยเฉพาะผู้ที่มีปัญหาในการชำระค่าเล่าเรียน ซึ่งมีประมาณปีละ 3 ทุน แต่เดิมจัดสรรให้ทุนละ 3,000 บาท และตั้งแต่ปีการศึกษา 2535 เป็นต้นไป บัณฑิตวิทยาลัยได้เพิ่มจำนวนเงินทุนเป็นทุนละ 6,000 บาท เพื่อให้สอดคล้องกับค่าเล่าเรียนที่นิสิตจะต้องชำระ ทั้งนี้มีเงื่อนไขว่าผู้รับทุนนี้จะต้องผ่านชำระคืน เดือนละ 1,000 บาท หลังจากสำเร็จการศึกษาไปแล้ว 4 เดือน โดยไม่เสียดอกเบี้ย

5. ทุนอุดหนุนการวิจัยหรือค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ของบัณฑิตวิทยาลัย ทุนนี้เป็นทุนที่บัณฑิตวิทยาลัยได้รับจากเงินงบประมาณแผ่นดินซึ่งได้รับปีละ 1,750,000 บาท และจากงบประมาณเงินทุนของบัณฑิตวิทยาลัย ประมาณปีละ 1,750,000 บาท นอกจากนั้นยังมีแหล่งทุนจากเอกชน และบุคคลภายนอกให้การสนับสนุนด้วย เงินทุนดังกล่าวนี้บัณฑิตวิทยาลัยจะจัดสรรให้กับนิสิตเพื่อเป็นการสนับสนุนการค้นคว้าหรือวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรการศึกษา ทั้งนี้เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายเพียงบางส่วนจากค่าใช้จ่ายจริงที่นิสิตจะต้องจ่ายเอง มีรายละเอียดเกี่ยวกับทุนประเภทนี้

5.1 ทุนอุดหนุนการวิจัยหรือค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ของบัณฑิตวิทยาลัย ทุนนี้เป็นทุนที่บัณฑิตวิทยาลัยได้รับจากงบประมาณแผ่นดิน จำนวน 1,750,000 บาท เพื่อสนับสนุนการ

ทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก บัณฑิตวิทยาลัยได้นำเงินจากงบประมาณแผ่นดิน จำนวน 1,750,000 บาท และจากงบประมาณเงินของบัณฑิตวิทยาลัย จำนวน 1,750,000 บาท ไปจัดสรร เป็นทุนอุดหนุนการวิจัยแก่นิสิตบัณฑิตวิทยาลัย ในภาคปลาย และภาคต้น โดยบัณฑิตวิทยาลัยจะพิจารณาจัดสรรให้กับนิสิตที่มีหัวข้อวิทยานิพนธ์ที่ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการบัณฑิตศึกษาประจำคณะ หรือสาขาวิชาแล้ว สำหรับจำนวนเงินที่จะจัดสรรให้กับนิสิตแต่ละรายนั้น จะพิจารณาจากวิธีการวิจัยของโครงการวิจัยของผู้สมัครแต่ละราย และเงินงบประมาณที่มีอยู่

5.2 ทุนอุดหนุนการวิจัยหรือค้ำคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์ของธนาคารกสิกรไทย ธนาคารกสิกรไทยได้ให้ความอนุเคราะห์มอบทุนอุดหนุนการวิจัย หรือค้ำคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์แก่นิสิตบัณฑิตวิทยาลัยที่มีโครงการวิจัยเกี่ยวกับการธนาคาร การเงิน และการคลัง หรือเรื่องที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวกับการธนาคารการเงิน และการคลัง ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม โดยให้ความอนุเคราะห์มอบทุนนี้มาตั้งแต่ปีการศึกษา 2516 จนถึงปัจจุบันปีละ 6 ทุน ๆ 5,000 บาท และตั้งแต่ปีการศึกษา 2530 ธนาคารกสิกรไทยได้เพิ่มจำนวนเงินทุนจากทุนละ 5,000 บาท เป็นทุนละ 8,000 บาท จำนวน 6 ทุน

5.3 ทุนศาสตราจารย์สุทธธิลักษณ์ อำพันวงศ์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ ได้รวบรวมเงินที่มีผู้บริจาคในงานฉลองอายุครบ 60 ปี ของศาสตราจารย์สุทธธิลักษณ์ อำพันวงศ์ กับเงินจากการจำหน่ายของที่ระลึก และการจำหน่ายหนังสือ "บรรณารักษ์-นักเขียน" จำนวน 121,633 บาท โดยตั้งเป็นทุนเพื่อนำดอกผลเป็นทุนส่งเสริมการศึกษา วิจัย และเผยแพร่ทางบรรณารักษศาสตร์ คือ

5.3.1 ทุนสำหรับอาจารย์ประจำภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ เพื่อเป็นทุนดูงาน สักอบรม ประชุมสัมมนาทางบรรณารักษศาสตร์ หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องในประเทศ หรือต่างประเทศ จำนวน 11 ทุน ๆ ละ 2,200 บาท

5.3.2 ทุนประเภทนิสิตชั้นปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ เพื่อเป็นการสนับสนุนในการค้ำคว้าและวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ทุน ทุน ๆ ละ 8,000 บาท

6. ทุนอุดหนุนการวิจัยหรือค้ำคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์ของ ศ. ดร. สุประดิษฐ์ บุนนาค รศ. อรพินท์ บุนนาค ได้บริจาคเพื่อเป็นอนุสรณ์แก่ ศ. ดร. สุประดิษฐ์ บุนนาค อดีตคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ให้แก่บัณฑิตวิทยาลัย จำนวน 119,600 บาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำดอกผลมาจัดสรรเป็นทุนอุดหนุนการวิจัยหรือค้ำคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์แก่นิสิตบัณฑิตวิทยาลัยในระดับปริญญาเอก จำนวนปีละ 1 ทุน ๆ ละ 15,000 บาท

7. ทุนอุดหนุนการวิจัยหรือค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ของ ท่านผู้หญิง เชิญพิศลยบุตร ท่านผู้หญิงเชิญ พิศลยบุตร ได้บริจาคเงินจำนวน 150,000 บาท แก่ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย เพื่อหาดอกผลเป็นทุนอุดหนุนการวิจัย สำหรับนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย ที่ทำการวิจัยทางด้าน รากฐานหรือวิวัฒนาการของวัฒนธรรมไทย

8. ทุนการศึกษาต่างประเทศ ทุนการศึกษาต่างประเทศนี้ เป็นทุนที่รัฐบาลและ มหาวิทยาลัยต่างประเทศได้มอบทุนให้กับนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย โดยมีทุนประเภทต่าง ๆ ดังนี้

8.1 ทุนตามโครงการแลกเปลี่ยนนิติตระดับบัณฑิตศึกษาระหว่างประเทศ เพื่อการ ค้นคว้าและวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์ ทุนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจำให้นิสิตในระดับบัณฑิตศึกษาของ จุฬาฯ ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนทางวิชาการในการศึกษาและค้นคว้าและวิจัยนอกประเทศของตน และนำ ข้อมูลที่ได้ไปรวบรวมเขียนเป็นวิทยานิพนธ์ มีประเทศและมหาวิทยาลัยที่แลกเปลี่ยน ดังนี้

1. ทุนของมหาวิทยาลัยโซกะ ประเทศญี่ปุ่น สาขาวิชาที่มหาวิทยาลัยโซกะ ให้ทุนคือ เศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ สังคมวิทยา อักษรศาสตร์ (วรรณคดีภาษาอังกฤษ) บริหารธุรกิจ วิศวกรรมศาสตร์ วิชาการศึกษาทั่วไป เอเชียศึกษา สารนิเทศศาสตร์ และสาขาวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

8.2 ทุนวิจัยของรัฐบาลประเทศญี่ปุ่น (MONBUSHO) ทุนนี้รัฐบาลของประเทศ ญี่ปุ่น ได้มอบทุนอุดหนุนการวิจัย หรือค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์แก่นิสิตบัณฑิตศึกษา เพื่อไปทำการวิจัย ในมหาวิทยาลัยเคโอ ประเทศญี่ปุ่น

8.3 ทุนศึกษาต่อต่างประเทศ ทุนนี้เป็นทุนที่มหาวิทยาลัยต่างประเทศได้ให้ทุน แก่นิสิตบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อไปศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา มีมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่ให้ทุน ดังนี้

1. ทุนการศึกษาของมหาวิทยาลัยเคโอ ประเทศญี่ปุ่น สาขาวิชาที่ให้ทุน คือ อักษรศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ พาณิชยศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และรัฐศาสตร์ โดยจะ ให้ทุนแก่ อาจารย์ ข้าราชการ และนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย

2. ทุนการศึกษาของบริษัทฟูจิชิ บริษัท FUJITSU แห่งประเทศญี่ปุ่น ซึ่งได้ ดำเนินการผลิตคอมพิวเตอร์ และสินค้าอิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้จัดตั้งทุนการศึกษา FUJITSU สำหรับในประเทศเอเชียขึ้น เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีในบรรดาประเทศในย่าน มหาสมุทรแปซิฟิกและเพื่อเป็นรากฐานของความร่วมมือระหว่างประเทศในภูมิภาคนี้ ผู้สำเร็จการ ศึกษาจะได้รับปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตทางธุรกิจญี่ปุ่นศึกษา (MASTER OF SCIENCE IN JAPANESE BUSINESS STUDIES-MSJBS) จากมหาวิทยาลัย CHAMINATE UNIVERSITY OF HONOLULU โดยจะได้ รับทุนไปศึกษา ณ JAPAN AMERICA INSTITUTE OF MANAGEMENT

SCIENCE - JAIRS ประเทศญี่ปุ่น และ CHAMINATE UNIVERSITY OF HONOLULU ฮาวาย
เป็นเวลา 1 ปี

9. ทูตการศึกษาอื่น ๆ ทูตการศึกษาอื่น ๆ ได้แก่ ทูตที่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากแหล่งทุนภายนอก เช่น บริษัท ห้างร้าน มูลนิธิ ธนาคาร บุคคลทั่วไป เป็นต้น ทูตประเภทนี้เป็นทูตที่ไม่ต้องมีการทำงานตอบแทนและไม่มีข้อมูลผูกพันในการรับทุน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือนิสิตที่ประสบปัญหาทางการเงิน และเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าแก่นิสิตเป็นเงินทั้งจำนวน โดยอาจจะแบ่งจ่ายเป็นภาคการศึกษาหรือปีการศึกษา แล้วแต่วัตถุประสงค์ของเจ้าของทุน สำหรับจำนวนทุนที่ให้นั้น มีตั้งแต่ทุนละ 3,500 บาท จนถึงทุนละ 59,000 บาท โดยมีรายละเอียดของทุนต่าง ๆ ดังนี้

9.1 ทุนอุดหนุนการศึกษาของราชกิจจานุเบกษา ได้มีการมอบทุนให้กับนิสิตบัณฑิตวิทยาลัยในทุก ๆ ปีของการศึกษา ซึ่งจำนวนทุนที่ได้รับและเงินอุดหนุนไม่เท่ากันในแต่ละปี

9.2 ทุนอุดหนุนการศึกษา “ทุนประไพ กุลศิริ” ได้มีการมอบทุนอุดหนุนการศึกษาแก่นิสิตบัณฑิตวิทยาลัย จำนวน 1 ทุน ๆ ละ 5,500 บาท

9.3 ทุนอุดหนุนการศึกษาของธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด ได้มอบทุนอุดหนุนการศึกษาแก่นิสิตบัณฑิตวิทยาลัย จำนวน 2 ทุน ๆ ละ 5,500 บาท

9.4 ทุนอุดหนุนการศึกษาหรือ ทุนอุดหนุนการวิจัยของ พลตรี นายแพทย์ปชา สิริวรสาร ได้มอบทุนจำนวน 150,000 บาท (หนึ่งแสนห้าหมื่นบาทถ้วน) แก่นิสิตบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อนำดอกผลที่ได้มาเป็นทุนอุดหนุนการศึกษาหรือทุนอุดหนุนการวิจัย

9.5 ทุนอุดหนุนการศึกษาของธนาคารไทยทูน จำกัด ได้มอบทุนอุดหนุนการศึกษาแก่นิสิตบัณฑิตวิทยาลัยปีละ 1 ทุน ๆ ละ 10,000 บาท

9.6 ทุนอุดหนุนการศึกษา “ทุนศาสตราจารย์บุญชนะและคุณหญิงแส อัดถาวร” ได้บริจาคเงินค่าสอนที่ได้จากการสอนในภาควิชาชีพวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ โดยใช้ดอกผลเพื่อเป็นทุนอุดหนุนการศึกษาแก่นิสิตบัณฑิตวิทยาลัยในสาขาวิชา เศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ และ วิศวกรรมคอมพิวเตอร์

9.7 ทุนอุดหนุนการศึกษาของมูลนิธิเก๋ากุหลาบลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ใช้ดอกผลส่วนหนึ่งจากเงินและหลักทรัพย์ที่ได้รับบริจาคมาจัดสรรเป็นทุนอุดหนุนการศึกษาแก่นิสิตบัณฑิตวิทยาลัยตั้งแต่ปีการศึกษา 2519 เป็นต้นมา

9.8 ทุนอุดหนุนการศึกษาของมูลนิธิเพื่อการศึกษาคอมพิวเตอร์และการสื่อสาร ทุนนี้เป็นทุนที่มูลนิธิเพื่อการศึกษาคอมพิวเตอร์ และการสื่อสาร ได้ให้แก่บัณฑิตในระดับปริญญาโท สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ และการสื่อสาร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บัณฑิตในสาขาวิชาดังกล่าวสำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามหลักสูตร โดยมีต้องกังวลเรื่องค่าใช้จ่าย ทุนนี้มี จำนวน 6 ทุน ๆ ละ 30,000 บาท โดยมีระยะเวลาการรับทุนไม่เกิน 24 เดือน ทั้งนี้ผู้รับทุนจะต้องได้ แด้มเฉลี่ยสะสม ไม่ต่ำกว่า 3.25

9.9 ทุนการศึกษา PROCTER AND GAMBLE THAILAND SCHOLARSHIP บริษัทพรอคเตอร์แอนด์แกมเบิล ประเทศไทย จำกัด ได้มอบทุนจำนวน 2 ทุน ๆ ละ 59,000 บาท แก่ บัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัย ในสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล วิศวกรรมเคมี วิศวกรรมไฟฟ้า การบัญชีและการเงิน

9.10 ทุนเออร์แลนด์สัน Miss Ruth M. Erlandson ได้บริจาคเงินจำนวน 11,363 บาท ให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2508 โดยใช้จัดตั้งเป็นเงินทุนเออร์แลนด์สัน เพื่อหาดอกผลเป็นทุนอุดหนุนการศึกษาแก่นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และต่อมา Mrs. Linda E. Marcuson ได้บริจาคเพิ่มเติมอีก 8,196 บาท ขณะนี้มีเงินกองทุนสำหรับหาดอกผลเพื่อนำมาจัดสรรเป็นรางวัลสำหรับนิสิตเป็นเงินทั้งสิ้น 37,322.91 บาท (เงินจำนวนนี้ได้รวมดอกผลจำนวนหนึ่งกับเงินทุนที่ได้รับบริจาค) ทุนนี้ได้จัดสรรเป็นรางวัลให้กับ นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ ที่สำเร็จการศึกษาโดยได้แดั้มเฉลี่ยสะสมสูงสุดในปีการศึกษานั้น ๆ

นอกจากทุนการศึกษาต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว ยังมีทุนที่จัดสรรโดยหน่วยงานอื่น ๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และส่วนราชการภายนอก ได้แก่

1. ทุนการศึกษาตามโครงการผลิตและพัฒนาอาจารย์ ทบวงมหาวิทยาลัยเป็นผู้ดำเนินการจัดสรร โดยจัดสรรให้สถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยที่มีความพร้อมที่จะเป็นฝ่ายผลิตบุคคลที่จะออกไปเป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่ขาดแคลน โดยเฉพาะสาขาวิชาศัลยกรรมกายภาพ และสาขาวิทยาศาสตร์
2. ทุนในโครงการพัฒนา และส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (พสวท.) ระดับอุดมศึกษา สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดสรรทุนให้กับผู้ที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อศึกษาต่อในระดับปริญญาโทในสถาบันอุดมศึกษาภายในประเทศและนอกประเทศ

3. ทุนธนาคารแห่งอเมริกาสมโภชน์กรุงรัตนโกสินทร์ 200 ธนาคารแห่งอเมริกาได้มอบทุนอุดหนุนการศึกษาให้แก่ทบวงมหาวิทยาลัยเพื่อจัดสรรให้แก่สถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ทุนนี้จะจัดสรรให้กับนิสิตคณะพาณิชยศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์

4. ทุนการศึกษาของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติได้ให้ทุนกับนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ เทคโนโลยีชีวภาพ เทคโนโลยี โลหะและวัสดุ และเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ประยุกต์ จำนวน 29 ทุน

จากการศึกษาการบริหารงานของบัณฑิตวิทยาลัยที่กล่าวมาแล้วนั้น ทำให้ทราบถึงหลักการบริหารประมาณ ระเบียบการจัดสรรเงินทุนบัณฑิตวิทยาลัยให้กับคณะและภาควิชาต่าง ๆ เพื่อใช้ในกิจการบัณฑิตศึกษา และรายละเอียดของแหล่งทุนอุดหนุนการศึกษาและวิจัย จำนวนทุนที่นิสิตได้รับในแต่ละปีต่างมีความเหมาะสมพอเพียงหรือไม่อย่างไร นอกจากนั้นยังได้ทราบถึง ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาอนุมัติเกี่ยวกับการเงินของบัณฑิตวิทยาลัยในแต่ละขั้นตอน ซึ่งได้แก่คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยเป็นผู้วางนโยบายและการอนุมัติเงินในโครงการใช้จ่ายเงินประจำปีจากเงินทุนบัณฑิตวิทยาลัย โดยมีคณะกรรมการบริหารบัณฑิตวิทยาลัยพิจารณาจัดทำโครงการใช้จ่ายเงินประจำปีเพื่อเสนอขออนุมัติต่อคณะกรรมการประจำฯ ตลอดจนถึงหลักการ การจัดสรรเงินทุน บัณฑิตวิทยาลัยที่แบ่งออกเป็นเงินจัดสรร 60 % และเงินจัดสรร 40 % ที่จัดสรรให้กับภาควิชาที่เปิดสอนในระดับบัณฑิตศึกษาว่ามีคนเหมาะสมหรือไม่อย่างไร นอกจากนั้นเรื่องความสำคัญของการงบประมาณมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นกระบวนการตัดสินใจทั้งหมดในการใช้จ่ายเงินและการใช้จ่ายทรัพยากรอื่น ๆ ในการบริหารงานมหาวิทยาลัย ด้านงบประมาณและการเงิน ซึ่งเรื่องดังกล่าวนี้มีผู้ที่ทำการศึกษาไว้มาก ผู้วิจัยจึงนำมาอ้างอิงเฉพาะที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์กับการทำวิจัยฉบับนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์การเงินของบัณฑิตวิทยาลัย.

การบริหารการเงินของบัณฑิตวิทยาลัย เป็นการบริหารงานทางด้านการเงินได้มีผู้สนับสนุนแนวคิดจากระบบบริหารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการเงินในลักษณะอื่นเป็นหลัก เช่น จิตรภรณ์ ไยศิลป์ ได้กล่าวถึงว่า ผู้บริหารการเงินจะต้องสร้างความสัมพันธ์กับแหล่งเงินทุนเป็นประจำ เมื่อแสวงหาเงินทุนมาแล้ว ผู้บริหารการเงินมีหน้าที่ต้องบริหารการเงินให้มีการใช้อย่างประหยัด มีประสิทธิภาพ ต้องดูแลให้การลงทุนนั้นมีกำไรคุ้มกับความเสี่ยงและต้นทุน (จิตรภรณ์ ไยศิลป์, 2530) ซึ่งสมคิด จุมทอง (2528) ได้ให้ความหมายของการบริหารการเงินว่า หมายถึงการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อให้ได้เงินมาใช้จ่าย การวางแผนเกี่ยวกับการใช้จ่ายและการควบคุมการใช้จ่ายให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามระเบียบและกฎเกณฑ์

การบริหารการเงินของรัฐบาลเกี่ยวข้องกับงานหลายสาขา คือ การงบประมาณ (Budgeting) การรับจ่ายและการรักษาเงิน (Treasury Management) การบัญชี (Accounting) การสอบบัญชี (Auditing) การบริหารภาษีอากร (Tax Administration) และการบริหารหนี้ (Debt Administration) และในบรรดาสาขางานต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นที่ยอมรับกันว่าการบัญชีเป็นเสมือนหัวใจของการบริหารการเงินและมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับงานการบริหารการเงินอื่น ๆ ทุกสาขา ได้จำแนกรายจ่าย ตามลักษณะการใช้จ่าย โดยปกติเป็นการจำแนกโดยพิจารณาระยะเวลาที่จะได้ประโยชน์รายจ่ายเป็นหลัก เช่น รายจ่ายประจำ (current expenditures) หมายความว่ารายจ่ายที่ได้รับประโยชน์ภายในปีงบประมาณที่จ่ายไป และรายจ่ายลงทุน (Capital outlays) ได้แก่รายจ่ายในการซื้อทรัพย์สินประจำที่จะใช้ประโยชน์ได้นานกว่าหนึ่งปีงบประมาณ ส่วนรายจ่ายชำระหนี้เป็นรายจ่ายเพื่อปลดเปลื้องหนี้สินระยะยาว เช่น พันธบัตรที่รัฐบาลได้รับจากหนี้สินเหล่านั้นไปใช้ประโยชน์ในปีงบประมาณที่ล่วงมาแล้ว รายจ่ายประจำอาจจำแนกได้เป็น เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าใช้สอย ค่าวัสดุ ฯลฯ รายจ่ายลงทุน อาจจำแนกได้เป็น ค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดิน ค่าสิ่งก่อสร้าง ฯลฯ ส่วนรายจ่ายชำระหนี้ก็อาจจำแนกได้เป็นรายจ่ายไถ่ถอนเงินกู้และรายจ่ายสมทบกองทุนสะสม เป็นต้น (พนัส สิมะเสถียร และคณะ, 2526)

สำหรับหน้าที่ของการบริหารการเงินของผู้บริหารว่าจะเกี่ยวข้องกับการแสวงหาเงินทุน มาให้แก่กิจการ ซึ่งหมายถึงว่า ผู้บริหารการเงินจะต้องสร้างความสัมพันธ์กับแหล่งเงินทุนเป็นประจำ เมื่อแสวงหาเงินทุนมาแล้ว ผู้บริหารการเงินมีหน้าที่ต้องบริหารการเงินให้มีการใช้อย่างประหยัด มีประสิทธิภาพ ต้องดูแลให้การลงทุนนั้นมีกำไรคุ้มกับความเสี่ยงและต้นทุน (สุโขทัยธรรมาธิราช, 2528)

จากความหมายของการบริหารการเงินดังกล่าว จึงสรุปได้ว่า การบริหารการเงิน หมายถึง การดำเนินการเพื่อให้ได้เงินมาใช้จ่ายอย่างประหยัด มีประสิทธิภาพ โดยมีการวางแผนการควบคุม การใช้จ่ายให้เป็นไปตามระเบียบ และกฎเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนดไว้และมีการแสวงหาทุนมาเพิ่ม นอกเหนือจากเงินงบประมาณและรายได้จากค่าธรรมเนียมอื่น ๆ เช่นเดียวกับ การบริหารการเงินของบัณฑิตวิทยาลัย ได้ทำหน้าที่แสวงหาเงินทุนมาเพิ่ม เพื่อเป็นทุนอุดหนุนการศึกษาให้แก่บัณฑิตวิทยาลัยอย่างพอเพียงและมีการจัดสรรอย่างเหมาะสม

ตอนที่ 8 การวิเคราะห์การบริหารการเงิน

3.1 แนวปฏิบัติในการบริหารการเงินของมหาวิทยาลัยของรัฐ

การบริหารกิจการมหาวิทยาลัยของรัฐ ให้บรรลุตามเป้าหมายและภาคกิจที่ได้รับมอบหมายจากสังคม เป็นกิจกรรมที่ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากบุคลากรของมหาวิทยาลัยทุกระดับ แต่หากมหาวิทยาลัยปรารถนาจะตอบสนองความต้องการของสังคมได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ลำพังงบประมาณจากรัฐจะไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติตามพันธกิจที่ได้รับมอบหมายจากสังคมได้ มหาวิทยาลัยยังมีความจำเป็นที่จะต้องหารายได้จากแหล่งอื่นมาสมทบงบประมาณแผ่นดิน นอกเหนือจากจำนวนงบประมาณแล้ว ความคล่องตัวในวิธีการ และหลักเกณฑ์การใช้จ่ายงบประมาณก็มีความสำคัญต่อการปฏิบัติพันธกิจของมหาวิทยาลัยเช่นกัน ซึ่ง เทียนฉาย กิระนันท์ (2538) ได้กล่าวว่า การจัดระบบการบริหารการเงินให้มีประสิทธิภาพสูง โดยหลักการแล้วระบบการบริหารการเงินที่ใช้กันในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ปัจจุบันก็คือ ระบบระเบียบและวิธีการทางราชการนั่นเอง ซึ่งรวมไปถึงระบบเกี่ยวกับการจัดซื้อและจัดจ้างด้วย ระบบของทางราชการมีจุดอ่อนอยู่ในตัวระบบเอง 3-4 ประการ เป็นต้นว่า ความล่าช้าเนื่องจากวิธีการปฏิบัติในการอนุมัติ และในงานเอกสารรวมทั้งงานจัดเก็บเอกสารและการประหยัด และขาดประสิทธิภาพรวมถึงการปฏิบัติที่ขาดการติดตามประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่สถาบันอุดมศึกษาของรัฐต้องพัฒนาระบบการบริหารการเงินที่เหมาะสมกับภารกิจอุดมศึกษา ซึ่งวงเงินงบประมาณเพื่ออุดมศึกษาตามวงเงินงบประมาณรวมเพื่อการศึกษา จะถูกแบ่งสรรไปยังแผนงานต่างๆ ซึ่งเป็นภารกิจของมหาวิทยาลัย ดังนั้นคือ งบประมาณเพื่ออุดมศึกษา ได้แก่

1. แผนงานบริหารการศึกษา
2. แผนงานการจัดการศึกษา
3. แผนงานปรับปรุงคุณภาพการศึกษา
4. แผนงานวิจัยระดับอุดมศึกษา
5. แผนงานบริการวิชาการแก่สังคม
6. แผนงานกิจการนิสิตนักศึกษา
7. แผนงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

3.2 เกณฑ์สำหรับการพิจารณากรอบวงเงินในแต่ละแผนงาน

ภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยก็คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

1. การผลิตบัณฑิต ภารกิจการผลิตบัณฑิตควรรวมอยู่ในแผนงานต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ แผนงานบริหารการศึกษา แผนงานจัดการศึกษา แผนงานปรับปรุงคุณภาพการศึกษา และแผนงานกิจการนิสิตนักศึกษา

การจัดงบประมาณให้กับภารกิจการผลิตบัณฑิต ให้คิดจากค่าใช้จ่ายดำเนินการต่อหัว (ซึ่งหมายถึง FISE) ค่าใช้จ่ายดำเนินการให้คิดจากงบดำเนินการทั้งหมด (ไม่รวมเงินเดือนและค่าจ้างเพราะกฎหมายจะมีเกณฑ์การพิจารณาอัตราค่าจ้างให้แก่มหาวิทยาลัยอยู่แล้ว และเมื่อจัดสรรอัตราค่าจ้างมาให้ได้อย่างไร เงินเดือนและค่าจ้างก็เป็นไปตามนั้นอยู่แล้ว) ทั้งนี้ค่าใช้จ่ายดำเนินการให้คิดแยกตามสาขาวิชา ซึ่งจะมีค่าใช้จ่ายที่แตกต่างกัน อนึ่งเนื่องจากการผลิตบัณฑิตครอบคลุมหลายแผนงาน ค่าใช้จ่ายดำเนินการต่อหัว จะต้องเป็นจำนวนที่เพียงพอ สำหรับการบริหารทั่วไป การปรับปรุงคุณภาพการศึกษา และการบริหารงานด้านกิจการนิสิตด้วย

2. การวิจัย องค์กรการวิจัยในมหาวิทยาลัยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ สหสาขาวิชา และภาควิชา การพิจารณางบประมาณเพื่อการวิจัยแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ

งบประมาณเพื่อการวิจัยในส่วนของสถาบันวิจัย

- (ก) งบประมาณเงินเดือนและค่าจ้างประจำ
- (ข) งบดำเนินการ
- (ค) งบอุดหนุนการวิจัย

งบประมาณเพื่อการวิจัยในส่วนของคณะวิชา

ผู้วิจัยคือคณาจารย์ในคณะต่างๆ ซึ่งได้รับการจัดสรรอัตราค่าจ้างมาแล้ว

3. การบริหารวิชาการและสังคม มีงานบริการหลัก 2 ประการคือ งานบริการวิชาการแก่ชุมชนทั่วไป ได้แก่ การจัดสัมมนา จัดฝึกอบรม เป็นต้น และ งานบริการด้านการรักษาพยาบาล

4. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม อาจจัดสรรงบประมาณให้เป็นรูปเงินอุดหนุน (วรากรณ์ สโกเศศและคณะ, 2532)

การวิเคราะห์ระบบงบประมาณแบบวางแผน-แผนงาน (Planning-Programming and Budgeting system) หรือที่นิยมเรียกย่อ ๆ ว่า พีพีบีเอส (PPBS) หรือระบบพีพีบี ซึ่ง ไกรยุทธ ธีรตยาตীনันท์ (2527) ได้กล่าวถึงระบบงบประมาณ และการใช้โครงสร้างแผนงาน ดังนี้

ระบบงบประมาณแบบพีพีบีเอส เป็นระบบงบประมาณเพื่อการวางแผน โดยเป็นรายการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างโครงการ/งานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่รัฐบาลดำเนินการและวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ปรารถนาจะบรรลุผลโดยผ่านโครงการ/งานหรือกิจกรรมเหล่านั้น ได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด

ในการนำระบบงบประมาณแบบพีพีบีเอสมาใช้ นั้น สิ่งแรกที่ต้องกำหนดขึ้นให้เรียบร้อยคือ โครงสร้างแผนงานเป็นเครื่องมือของกระบวนการงบประมาณ ที่แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์ต่างๆ ที่ส่วนราชการนั้นๆ ปรารถนาจะบรรลุในรอบปีงบประมาณหนึ่ง พร้อม ๆ กับแสดงความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำและวัตถุประสงค์เหล่านั้น

สำหรับการใช้โครงสร้างแผนงานเพื่อการจัดสรรงบประมาณจะเป็นเอกสารขั้นแรก และในรูปกระต๊อดที่แสดงระบบวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน จากวัตถุประสงค์ระดับสูงอันเป็นจุดหมายปลายทางลงไปสู่วัตถุประสงค์ต่ำชั้นกิจกรรมโดยสันนิษฐานว่าจะต้องดำเนินการกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ระดับต่ำนี้ถ้าต้องการให้จุดหมายปลายทางของหน่วยงานบังเกิดผลเป็นรูปเป็นร่างออกมาภาพที่ชัดเจนเช่นนี้ สามารถทำให้ผู้บริหารระดับสูงรู้จักหน่วยงานของตัวเอง และเปิดโอกาสให้ประเมินความเหมาะสมของระบบวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน

เมื่อนำเอางบประมาณที่เคยจัดสรรในปีงบประมาณก่อน ๆ ให้แก่กิจกรรมต่าง ๆ มาจัดระบบตามกรอบของโครงสร้างแผนงานแล้ว ผู้บริหารระดับสูงจะสามารถทราบได้ทันทีถึง รูปแบบการจัดสรรงบประมาณในเชิงที่ว่า วัตถุประสงค์รองอันใดได้รับจัดสรรงบประมาณมาก วัตถุประสงค์หลักอันใดได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อยและรูปแบบของการจัดสรรดังกล่าวสอดคล้องกับความ

สำคัญสัมพันธ์ (relative importance) ของวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ภายในกรอบนโยบายของผู้บริหารระดับสูงหรือไม่ ข้อมูลเช่นนี้จะบ่งบอกแนวการจัดสรรงบประมาณสำหรับอนาคต

การใช้ระบบงบประมาณแบบพีบีเอสในการจัดสรรงบประมาณประจำปี คือผู้บริหารระดับสูงสามารถศึกษาแนวนโยบายที่ได้กำหนดขึ้นสำหรับการปฏิบัติการกิจของหน่วยงาน และนั่นที่มีต่อความสัมพันธ์ของระบบวัตถุประสงค์ที่แสดงต่อโครงสร้างแผนงาน กำหนดสัดส่วนของงบประมาณรายจ่ายที่สมควรจัดสรรให้แก่แผนงานหลักกลุ่มต่างๆ และแผนงานรอง ๆ ในแผนงานหลักหนึ่ง ๆ ให้สอดคล้องกับความสำคัญสัมพันธ์ของกลุ่มแผนงานหลักและกลุ่มแผนงานรอง อันเป็นการกำหนดวงเงินเพดานงบประมาณ (budget ceiling) ให้แก่แผนงานหลักและแผนงานรอนั้นเอง โดยไม่ต้องไปกังวลกับรายละเอียดขั้นกิจกรรม ซึ่งจะได้รับการพิจารณาจัดสรรงบประมาณรายจ่าย โดยผู้บริหารระดับรอง ๆ ตามกรอบของวงเงินเพดานที่ได้รับการจัดสรรให้

ดังจะเห็นได้ว่า ปัจจุบันรัฐบาลได้นำเอาวิธีการงบประมาณแบบแผนงานมาใช้ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะใช้วิธีการงบประมาณนี้เป็นเครื่องมือในการเร่งรัดพัฒนาประเทศให้บรรลุวัตถุประสงค์ ตามที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ทบวงมหาวิทยาลัย (2530) จึงได้มีกำหนดวิธีการงบประมาณเป็นแบบแผนงานเช่นกัน โดยยึดโครงสร้างที่สอดคล้องกับภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย/สถาบัน โดยจำแนกเป็น 7 แผนงาน ดังนี้

1. แผนงานบริหารการศึกษาระดับอุดมศึกษา หมายถึง กลุ่มของแผนงานรองที่สถาบันอุดมศึกษาจัดอำนวยการทางด้านการบริหารและสนับสนุนการดำเนินงานในแผนงานต่างๆ ประกอบด้วย แผนงานรองบริหารงานทั่วไป และแผนงานรองนโยบายและแผน
2. แผนงานจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา หมายถึง กลุ่มของแผนงานรองจัดการศึกษาสาขาวิชาต่าง ๆ ที่สถาบันอุดมศึกษาจัดการเรียนการสอนให้แก่บัณฑิตศึกษา
3. แผนงานปรับปรุงคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา หมายถึง กลุ่มแผนงานรองที่สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการเพื่อบริการสนับสนุน ส่งเสริมแผนงานจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อคุณภาพการศึกษาและวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วยแผนงานรองบริหารวิชาการ แผนงานรองบริการวิชาการ และแผนงานรองพัฒนาวิชาการ
4. แผนงานส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม หมายถึง กลุ่มแผนงานรองที่สถาบันอุดมศึกษาจัดดำเนินการเกี่ยวกับการทำนุบำรุงและธำรงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรม ประกอบด้วยแผนงานรองทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
5. แผนงานวิจัยระดับอุดมศึกษา หมายถึง กลุ่มของแผนงานรองที่สถาบันอุดมศึกษาจัดดำเนินการเพื่อให้ได้ผลงานวิจัยทั้งด้านวิจัยพื้นฐาน อันเป็นการสร้างสรรค์บุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่ในแต่ละสาขาวิชาเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ และการวิจัยประยุกต์ เพื่อนำผลการวิจัย ไปใช้

ประโยชน์ทางการบริหาร การแก้ปัญหาและการพัฒนาประเทศชาติ ประกอบด้วยแผนงานวิจัยพื้นฐาน แผนงานวิจัยประยุกต์ และแผนงานส่งเสริมการวิจัย

6. แผนงานบริการวิชาการแก่สังคม หมายถึง กลุ่มแผนงานรองที่สถาบันอุดมศึกษา จัดดำเนินการเพื่อนำเอาทรัพยากรและความเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีอยู่ทางด้านต่าง ๆ ออกบริการเพื่อสนองตอบความต้องการและแก้ปัญหาของชุมชน ประกอบด้วยแผนงานรองบริการวิชาการแก่ชุมชน แผนงานรองรักษาพยาบาล และแผนงานรองร่วมพัฒนาชนบท

7. แผนงานกิจการนิสิตนักศึกษา หมายถึง กลุ่มแผนงานรองที่สถาบันอุดมศึกษา จัดให้มีขึ้นเพื่อส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาได้สัมผัส เรียนรู้ และเพิ่มพูนประสบการณ์ทางด้านสังคม วัฒนธรรมและการกีฬา นอกเหนือจากการศึกษาในชั้นเรียนปกติ ประกอบด้วย แผนงานรองกิจกรรมนิสิตนักศึกษา และแผนงานรองบริการนิสิตนักศึกษา

จะเห็นได้ว่า การจัดสรรงบประมาณแบบแผนงานเป็นการจัดสรรทรัพยากรตามกิจกรรมที่เป็นภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา จึงเป็นการเอื้ออำนวยการติดตามประเมินผลการใช้งบประมาณสำหรับภารกิจนั้น ๆ ซึ่งบัณฑิตวิทยาลัยได้นำเอาวิธีการงบประมาณแบบแผนงานมาใช้โดยกำหนดเพียง 4 แผนงาน เนื่องจากบัณฑิตวิทยาลัยเป็นหน่วยงานควบคุมมาตรฐานวิชาการ ประสานงานและสนับสนุนการดำเนินงานของภาควิชาต่าง ๆ ไม่ได้มีการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น จึงมี 4 แผน ได้แก่ แผนงานบริหารการศึกษากับอุดมศึกษา แผนงานปรับปรุงคุณภาพการศึกษาหรือแผนงานพัฒนาวิชาการ แผนงานวิจัยระดับอุดมศึกษา และแผนงานกิจการนิสิตนักศึกษา นอกจากนี้ใช้กับเงินงบประมาณแผ่นดินแล้ว บัณฑิตวิทยาลัยยังจัดทำงบประมาณแบบแผนงานกับเงินทุนบัณฑิตวิทยาลัย

จากเกณฑ์การพิจารณากรอบวงเงินในแต่ละแผนงานที่กล่าวไปแล้วข้างต้น ผู้วิจัยได้นำเกณฑ์สำหรับการพิจารณากรอบการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับการจัดงบประมาณของเงินงบประมาณแผ่นดินและเงินทุนบัณฑิตวิทยาลัย ในภารกิจแรกของมหาวิทยาลัย คือ การผลิตบัณฑิต โดยมีแผนงานต่าง ๆ คือ แผนงานบริการการศึกษา แผนงานจัดการศึกษา แผนงานปรับปรุงคุณภาพการศึกษา และแผนงานกิจการนิสิต นักศึกษา มาพิจารณาถึงสัดส่วนของงบประมาณในแต่ละแผนงาน ยกเว้นเงินทุนบัณฑิตวิทยาลัยที่เกี่ยวกับเงินจัดสรรร้อยละ 60 และเงินจัดสรรร้อยละ 40 ที่จัดทำตามหมวดและประเภทรายจ่ายและรายได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.3 การวิเคราะห์งบประมาณแผ่นดินและเงินทุนบัณฑิตตามหมวดและประเภท รายจ่ายและรายได้

การวิเคราะห์เงินทุนบัณฑิตวิทยาลัยตามหมวดและประเภทรายจ่ายเป็นการพิจารณา
รายละเอียดตามความเหมาะสมจำนวนเงินค่าใช้จ่ายของแต่ละหมวด บัณฑิตวิทยาลัยได้จัดแบ่งเงินทุน
บัณฑิตวิทยาลัยตามประเภทรายจ่ายและรายได้ ได้แก่ เงินจัดสรร 40 % มีดังนี้คือ

1. เงินเดือนและค่าจ้าง
2. ค่าตอบแทน มีการจำแนกรายจ่ายเป็นหลายประเภท เช่น ค่าอาหารทำการล่วงเวลา
ค่าเบี้ยประชุมกรรมการ ค่าตอบแทนวิทยากร การประมาณค่าใช้จ่ายแต่ละประเภท อาจใช้วิธีคำนวณ
ได้ 2 วิธีแรกคือ วิธีแรกใช้ปริมาณงานเป็นตัวกำหนดระยะเวลา และจำนวนคนที่จะต้องใช้ในการ
ปฏิบัติงานนั้น ๆ เช่น การประมาณการค่าอาหารทำการล่วงเวลา ต้องพิจารณา ที่มีความจำเป็นต้องให้
ข้าราชการหรือลูกจ้างปฏิบัติงานล่วงเวลา ระยะเวลาการทำงาน อัตราค่าจ้างเข้าหน้าที่แต่ละประเภท
และแต่ละระดับ เมื่อได้ข้อมูลแล้วก็ใช้อัตราค่าอาหารทำการล่วงเวลาที่กำหนดไว้เป็นตัวคูณจะได้ยอด
งบประมาณค่าอาหารทำการล่วงเวลา สำหรับวิธีที่ 2 อาจใช้สถิติรายจ่ายจริงของปีก่อน ๆ เป็นตัว
กำหนดได้ โดยพิจารณาประเภทรายจ่ายจริงในปีที่ผ่านมาหลาย ๆ ปี เมื่อได้จำนวนอัตรการเพิ่มโดย
เฉลี่ยแล้ว สามารถกำหนดยอดงบประมาณเพิ่มขึ้น ตามอัตรการเพิ่มโดยเฉลี่ยสำหรับกรณีนั้นได้
อย่างไรก็มีการใช้ทั้ง 2 วิธีประกอบกัน ย่อมทำให้การประมาณการใช้จ่าย แต่ละประเภทได้ถูกต้อง
ใกล้เคียงกับความเป็นจริงยิ่งขึ้น

3. ค่าใช้สอย ได้มีการจำแนกออกเป็นรายจ่ายหลายประเภททำนองเดียวกันกับ
ค่าตอบแทน จึงอาจใช้วิธีการประมาณค่าใช้จ่ายแต่ละประเภททำนองเดียวกันกับค่าตอบแทนได้
ตัวอย่างเช่น การกำหนดวงเงินค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พักในการเดินทางไปราชการของเจ้าหน้าที่
อัตราค่าจ้างเข้าหน้าที่เวลาปฏิบัติงานทั้งสิ้น หรือการกำหนดวงเงินค่าซ่อมแซมยานพาหนะ ซึ่งมีเกณฑ์
มาตรฐานกำหนดค่าซ่อมแซมของยานพาหนะแต่ละประเภท ลักษณะการใช้งานและอายุการใช้งานไว้
หากมีข้อมูลเกี่ยวกับยานพาหนะครบถ้วน ย่อมใช้เกณฑ์มาตรฐานเป็นตัวคูณกำหนดยอดเงินประเภท
นี้ได้

4. ค่าวัสดุ ซึ่งจำแนกรายจ่ายออกเป็นหลายประเภท ได้แก่ ค่าวัสดุสำนักงาน ค่าวัสดุ
งานบ้านงานครัว ค่าวัสดุพาหนะและขนส่ง ค่าวัสดุเชื้อเพลิงและหล่อลื่น เป็นต้น อาจใช้วิธีการ
กำหนดงบประมาณทำนองเดียวกันกับหมวดค่าตอบแทน และหมวดค่าใช้สอยดังกล่าวมาแล้วได้

5. ค่าสาธารณูปโภค ได้แก่ รายจ่ายประเภทค่าไฟฟ้า ค่าน้ำ ค่าโทรศัพท์ ค่าไปรษณีย์ วิธีการที่มีหลักเกณฑ์ สำหรับกำหนดค่าใช้จ่ายในเรื่องนี้คือ การคำนวณปริมาณน้ำที่ใช้ในการราชการ อาจประมาณการจากปริมาณน้ำที่ใช้ต่อวันต่อคนต่อปี จะทราบได้ว่าปริมาณน้ำที่ใช้ทั้งสิ้นปีหนึ่งมีปริมาณก็ลูกบาศก์เมตรแล้วคูณด้วยอัตราค่าน้ำโดยเฉลี่ย จะได้วงเงินค่าน้ำที่ควรตั้งงบประมาณ ส่วนค่าไฟฟ้าอาจใช้เกณฑ์ทำนองเดียวกันได้ คือ การประมาณการว่าปีหนึ่งควรใช้ไฟฟ้ากี่วัตต์แล้วคูณด้วยอัตราค่าไฟฟ้าโดยเฉลี่ย จะได้ค่าไฟฟ้าที่ควรตั้งงบประมาณ

6. ค่าครุภัณฑ์ การพิจารณางบประมาณหมวดค่าครุภัณฑ์ โดยพิจารณาถึงแผนความต้องการทั้งสิ้นของครุภัณฑ์แต่ละรายการของหน่วยงานในการวิเคราะห์ คำนึงถึงเหตุผลและความจำเป็นเพื่อให้ประโยชน์ต่อการใช้งานอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพสูงสุด

7. ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง การพิจารณางบประมาณค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ใช้วิธีการเช่นเดียวกับค่าครุภัณฑ์

8. เงินอุดหนุน เป็นรายจ่ายสนับสนุนการวิจัย การบริการวิชาการ การส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และเงินอุดหนุน โครงการเฉพาะกิจที่มีแผนอย่างชัดเจน การพิจารณางบประมาณเงินอุดหนุน พิจารณาเป็นประเภทและรายการเช่นเดียวกันกับค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง

การใช้เงินรายจ่ายตามหมวดและรายการเหล่านี้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการว่าด้วยการเบิกจ่าย ซึ่งแต่ละคณะที่ได้รับการจัดสรรจากเงินทุนจัดสรรร้อยละ 40 จะต้องเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และจะต้องทำรายงานการเงินเพื่อส่งรายละเอียดของค่าใช้จ่ายที่เบิกในแต่ละเดือนให้กับคณะกรรมการบริหารบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อพิจารณา ซึ่งการจัดแบ่งตามหมวดเงินค่าใช้จ่ายดังที่กล่าวมาแล้วเป็นการจัดงบประมาณแบบแสดงรายการ (Line-Item Budgeting) เป็นระบบงบประมาณที่เก่าแก่ที่สุด และเป็นระบบที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย หรือวัตถุประสงค์และเป้าหมายของงาน กล่าวคือ ตามระบบนี้จะสรุปรวมค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เป็นหมวดรายจ่ายใหญ่และประเภทรายจ่ายย่อย เช่น หมวดวัสดุ ค่าใช้สอย และครุภัณฑ์ เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อควบคุมให้การใช้รายจ่ายงบประมาณเป็นอย่างมีมาตรฐานเดียวกันเป็นหลักใหญ่ (พนัส สิมะเสถียร และคณะ, 2528) ซึ่งสอดคล้องกับ ฃรงค์ สัจพันโรจน์ ได้กล่าวว่า งบประมาณแบบแสดงรายการนี้ เป็นเครื่องมือในการควบคุม มีรายการต่าง ๆ มากมาย และกำหนดเอาไว้ตายตัวจะพลิกแพลงจ่ายเป็นรายการอย่างอื่นผิดจากที่กำหนดไว้ไม่ได้ และถึงแม้จะจ่ายตามรายการที่กำหนดไว้ก็ตาม แต่จะจ่ายเกินวงเงินที่กำหนดไม่ได้ ถ้าจะผันแปรหรือจ่ายเกินวงเงินอย่างใดอย่างหนึ่ง จะต้องทำความตกลงกับสำนักงบประมาณหรือกระทรวงการคลัง และหาเงินรายจ่ายมาเพิ่มให้พอจะจ่ายเสียก่อน งบประมาณแบบนี้ได้เพียงเล็งกิจการ วางแผน วัตถุประสงค์ และเป้าหมาย ตลอดจนถึงประสิทธิภาพของการบริหารงานเท่านั้น

ตอนที่ 4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บัณฑิตวิทยาลัย ได้นำเงินรายได้ส่วนหนึ่ง ซึ่งได้จากค่าเล่าเรียนและค่าธรรมเนียมเข้ามาจัดสรรให้แก่บัณฑิตศึกษาคณะ/สหสาขาวิชา โดยแบ่งเงินดังกล่าวออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ เงินจัดสรรร้อยละ 60 และเงินจัดสรรร้อยละ 40 โดยมีหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดสรรเงิน ดังกล่าวมีดังต่อไปนี้

4.1 การจัดสรรเงินทุนบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนและการบริหารงานสำนักงานบัณฑิตศึกษา (เงินจัดสรร 60 % และเงินจัดสรร 40 %)

เงินทุนบัณฑิตวิทยาลัยส่วนใหญ่มาจากเงินค่าหน่วยกิตหรือค่าเล่าเรียนของนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย โดยบัณฑิตวิทยาลัยจะจัดทำงบประมาณเงินทุนบัณฑิตวิทยาลัยเป็นประจำทุกปีงบประมาณในหมวดเงินอุดหนุนของงบประมาณเงินทุนบัณฑิตวิทยาลัยจะมีรายการ “เงินจัดสรรเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนและการบริหารงานสำนักงานบัณฑิตศึกษา” ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่าเงิน 60%- 40% ทั้งนี้เนื่องจากเงินจัดสรรจะแบ่งเป็นยอด 60 % และ 40 % ส่วน 60 % จะให้ภาควิชาและหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิตใช้จ่ายในหมวดหนังสือ วัสดุการศึกษา อุปกรณ์และเอกสารเกี่ยวกับการเรียนการสอน โดยเบิกจ่ายจากบัณฑิตวิทยาลัย ส่วนเงินจัดสรร 40 % บัณฑิตวิทยาลัยจะจัดส่งไปยังบัณฑิตศึกษาคณะ เพื่อดำเนินการจัดส่งให้ภาควิชาและหลักสูตรปริญญาเอกต่อไป เป็นค่าใช้จ่ายในหมวดครุภัณฑ์สำนักงาน วัสดุสำนักงาน ค่าใช้สอย ค่าจ้างพนักงาน และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ บัณฑิตวิทยาลัยมีการจัดทำงบประมาณหมวดเงินอุดหนุนสำหรับเงินจัดสรร 60 % และเงินจัดสรร 40 % มาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2519 โดยในเดือนกุมภาพันธ์ 2519 สภามหาวิทยาลัยได้ออกระเบียบเรื่อง “ระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยการจัดสรรเงินทุนบัณฑิตวิทยาลัยให้แผนกวิชาที่เปิดสอนในบัณฑิตวิทยาลัย พ.ศ. 2519”

4.2 หลักเกณฑ์ในการคำนวณเงินจัดสรร

บัณฑิตวิทยาลัยใช้หลักเกณฑ์เบื้องต้นว่า

4.2.1 เงินจัดสรรถือเป็นส่วนเสริมจากงบประมาณแผ่นดินในส่วนที่เป็นส่วนเกินระหว่าง ค่าใช้จ่ายตามรายหัวนิสิต ที่ควรจะเป็นจริงกับ ค่าใช้จ่ายตามรายหัวนิสิตที่ได้รับจากงบประมาณแผ่นดินคณะ

4.2.2 เงินจัดสรรของบัณฑิตศึกษาคณะปีนี้จะต้องไม่น้อยกว่าเงินจัดสรรที่คณะได้รับในปีงบประมาณที่แล้ว

4.2.3 ปรับเงินจัดสรรขั้นต้นให้กับสัดส่วนกับยอดเงินจัดสรรที่ตั้งไว้ ของปีงบประมาณ 2539 โดยคำนวณจากการนำผลคูณของเงินจัดสรรขั้นต้นของแต่ละคณะกับยอดเงิน จัดสรรที่ตั้งไว้หารด้วยผลรวมของเงินจัดสรรขั้นต้น (บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539)

ตัวอย่างการคำนวณเงินจัดสรร 60%-40% ปีงบประมาณ 2539

ข้อมูลที่ใช้ในการคำนวณเงินจัดสรร ปีงบประมาณ 2539 ได้แก่ ค่าใช้จ่ายตามรายหัวนิสิต ปี 2539 จากงบประมาณแผ่นดินแต่ละคณะ เฉพาะส่วนนิสิตบัณฑิตศึกษา (โดยคิดอัตราส่วนจำนวนนิสิตปริญญาตรี : นิสิตบัณฑิตศึกษา = 1:1.5) (ทาง Non - Science) และ 1:2.5 (ทาง Science) และค่าใช้จ่ายตามรายหัวนิสิต ที่ได้จัดทำขึ้นจากค่าใช้จ่ายของงบประมาณต่างๆ ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายตามรายหัวนิสิต ที่คาดว่าจะควรจะใช้จริง และเป็นค่าใช้จ่ายรายนิสิตที่คำนวณจากงบประมาณทั้งหมดของแต่ละคณะ ต้องใช้ในการเรียนการสอนนิสิตบัณฑิตศึกษา ดังตัวอย่างคณะนิติศาสตร์ (NON SCIENCE) และคณะวิทยาศาสตร์ (SCIENCE)

ค่าใช้จ่ายตามรายหัวนิสิต ปี 2539 จากงบประมาณแผ่นดินเฉพาะส่วน

	นิติศาสตร์	วิทยาศาสตร์
1 ค่าใช้จ่ายตามรายหัวนิสิต ปี 2539 จากงบประมาณแผ่นดินเฉพาะส่วนนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย (รายละเอียดการคำนวณอยู่ ตอนท้าย)	2,114	21,541
2 ค่าใช้จ่ายตามรายหัวนิสิตบัณฑิตวิทยาลัยปี 2539 ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายนิสิตที่คาดว่าจะควรจะเป็น	20,610	48,550
3 หาผลต่างของค่าใช้จ่ายตามรายหัวนิสิตทั้ง 2 ชุดคือ 2-1	18,496	27,009
4 FTSE คือจำนวนนิสิตเต็มเวลาของแต่ละคณะ	250	318
5 จำนวนเงินจัดสรรขั้นต้น คำนวณจาก 3X4	4,623,970	8,588,940
6 จำนวนเงินจัดสรรจริงปี 2539 คำนวณจากการปรับปรุงตัวเลขใน 5 ให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้	1,182,722	1,957,207

ค่าใช้จ่ายตามรายหัวนิสิต ปี 2539 จากงบประมาณแผ่นดินเฉพาะส่วน

	นิติศาสตร์	วิทยาศาสตร์
1. หางำนวนนิสิตเต็มเวลา ปี 2538		
(A) FTSE ปริญญาตรี 2/37	710.89	2590.56
(B) FTSE ปริญญาตรี 1/38	837.94	2916.94
(C) FTSE ปริญญาตรีเฉลี่ย = [(A)+(B)]/2	774.42	2453.75
(D) FTSE บัณฑิตวิทยาลัย 2/37	244.36	287.96
(E) FTSE บัณฑิตวิทยาลัย 1/38	256.25	349.00
(F) FTSE บัณฑิตวิทยาลัยเฉลี่ย = [(D)+(E)]/2	250.00	318.00
2. อัตราส่วนจำนวนนิสิตปริญญาตรี : บัณฑิตวิทยาลัยตามเกณฑ์มหาวิทยาลัย	1:1.5	1:2.5
3. จำนวนนิสิตเต็มเวลาเฉลี่ย 1 คน	1,149.42	3,548.75
คำนวณจาก = (F)X อัตราส่วนข้อ [2]+(C)		
4. งบประมาณแผ่นดิน 2539 เฉพาะงบดำเนินการ 1,620,000		30,577,100
5. ค่าใช้จ่ายตามรายหัวนิสิตปี 2539 จากงบประมาณแผ่นดิน		
คำนวณจาก = 5.1 [4]/[3]		
= 5.2 คูณด้วยอัตราส่วนในข้อ 2	2,114.12	8,616.30
= 5.3 ปัดให้เป็นจำนวนเต็ม	2,114	21,541

การบริหารการเงินของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นการบริหารในรูปแบบของคณะกรรมการ โดยมีคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยเป็นประธาน ซึ่งมีเงินรายได้จาก 2 แหล่งใหญ่ ๆ ได้แก่ เงินงบประมาณแผ่นดิน และเงินทุนบัณฑิตวิทยาลัย สำหรับเงินทุนบัณฑิตวิทยาลัย ได้มาจากแหล่งรายได้ทั้ง 5 แหล่ง คือ รายได้จากค่าเล่าเรียนและค่าธรรมเนียมการ รายได้จากการดำเนินงาน รายได้จากดอกเบี้ยนำมาจัดสรรทุน รายได้จากดอกเบี้ยและพันธบัตร และรายได้จากหลักสูตรพิเศษจากแหล่งรายได้ทั้ง 5 บัณฑิตวิทยาลัย ได้นำมาจัดสรรออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่ ค่าใช้จ่ายจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย เป็นส่วนเสริมของงบประมาณแผ่นดิน ค่าใช้จ่ายสำนักงานบัณฑิตศึกษาคณะ ซึ่งได้แก่ ค่าสอน ค่าเบี้ยประชุม ค่าวิทยากร ค่าตรวจกระดาษคำตอบ ค่าคุมสอบ ค่าสมมนาคุมการสอบวิทยานิพนธ์ เป็นต้น เงินจัดสรรร้อยละ 60 และ 40 เป็นการจัดสรรให้กับภาค

วิชาเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา และเงินจัดสรรร้อยละ 40 เป็นการจัดสรรให้บัณฑิตศึกษาคณะและภาควิชานำมาใช้ในงานบริหารของสำนักงานและภาควิชา เพื่อเป็นการสนับสนุนงานในระดับบัณฑิตศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น